

Clement Cartuyvelsstraat te Sint-Truiden

(gem. Sint-Truiden)

*Archeologische vooronderzoek door middel van
proefputten*

E. Van de Velde, T. Deville en
S. Houbrechts

Opgraving

☐

Prospectie

☒

Vergunningsnummer:

2012/527

Naam aanvrager:

Tom DEVILLE

Naam site:

SINT-TRUIDEN, Clement Cartuyvelsstraat-Nieuwpoort

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	3
2. Colofon	5
3. Administratieve gegevens	6
3.1. Onderzoeksgegevens	6
3.2. Locatiegegevens	6
4. Inleiding	7
4.1. Onderzoekskader	7
4.2. Onderzoeksteam	8
4.3. Dankwoord	8
4.4. Uitwerking en rapportage	8
5. Landschappelijke ontwikkeling	9
5.1. Algemeen	9
5.2. Geomorfologie en bodem	11
5.3. Historische ligging	14
5.4. Archeologische waarden	17
6. Resultaten Veldonderzoek	19
6.1. Veldonderzoek	19
6.2. Bodemopbouw	21
6.3. Sporen en structuren	22
6.4. Vondsten	24
6.4.1. Aardewerk	24
6.4.2. Metaal	25
6.4.3. Bot	25
6.4.4. Glas	27
6.4.5. Silix	27

7. Conclusie	29
7.1. Inleiding	29
7.2. Beantwoording onderzoeksvragen	29
8. Aanbevelingen	32
9. Bibliografie	33
10. USB-stick	35
11. Lijst met gebruikte dateringen	36
12. Lijst met gebruikte afkortingen	37
12.1. Begrippen	37
12.2. Afkortingen	37

Bijlagen

Bijlage 1:	Allesporenkaart
Bijlage 2:	Werkputten detail
Bijlage 3:	Profielen en coupes
Bijlage 4:	Sporenlijst
Bijlage 5:	Vondstenlijst
Bijlage 6:	Detaillijst dierlijk bot
Bijlage 7:	Plan nieuwe situatie over huidige situatie

2. Colofon

Condor Rapporten 107
ISSN-nummer: 2034-6387

Clement Cartuyvelsstraat, Gemeente Sint-Truiden
Archeologisch vooronderzoek door middel van proefputten

Auteurs: E. Van de Velde, T. Deville & S. Houbrechts met bijdragen van G. De Nutte en R. Simons

In opdracht van: DBV-architecten

Foto's en tekeningen: Condor Archaeological Research bvba, tenzij anders vermeld

Condor Archaeological Research bvba, Bilzen, februari 2013.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Condor Archaeological Research BVBA

Martenslindestraat 29,

3742 MARTENSLINDE (BILZEN)

Tel 0032 (0)498 59 38 89

E-mail: info@condorarch.be

www.condorarch.be

3. Administratieve gegevens

3.1. Onderzoeksgegevens

Datum veldwerk:	09-01-2013 tot en met 10-01-2013
Uitvoerder:	Condor Archaeological Research bvba
Condor Rapporten:	107
Opdrachtgever:	DBV-architecten
Contactpersoon:	Mevr. E. Jacobs Prins Bisschopssingel 34 bus 3 3500 Hasselt
Onderzoeksvorm:	Prospectie met ingreep in de bodem, proefputten
Vergunningsnummer:	2012/527 en 2010/527(2)
Naam aanvrager:	Tom Deville
Naam site:	Sint-Truiden, Clement Cartuyvelsstraat-Nieuwpoort
Afkorting:	ST13CL
Bevoegd gezag:	agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg

3.2. Locatiegegevens

Provincie:	Limburg
Gemeente:	Sint-Truiden
Plaats:	Sint-Truiden
Toponiem:	Clement Cartuyvelsstraat
Coördinaten:	
Kadastrale gegevens:	Afdeling: 1 Sectie: H Nrs.: 211k
Kaartblad:	/

4. Inleiding

4.1. *Onderzoekskader*

Van woensdag 9 januari 2013 tot en met donderdag 10 januari 2013 heeft Condor Archaeological Research bvba in opdracht van DBV Architecten een proefputtenonderzoek uitgevoerd aan de Clement Cartuyvelsstraat 14 te Sint-Truiden, provincie Limburg. Het onderzoek vindt plaats binnen het rust- en verzorgingstehuis home Elisabeth op de terreinen van VZW Zusters Augustinessen. De huidige gebouwen zullen worden gesloopt om plaats te maken voor een nieuw rust- en verzorgingstehuis met ondergrondse parking. De aanwezigheid van historische gebouwen en de locatie binnen de middeleeuwse stadsmuren geven aanleiding voor een archeologische toets van het terrein.

Het doel van het proefputtenonderzoek is om de stratigrafie van het terrein te documenteren. In het voorliggend conceptrapport worden de resultaten van het onderzoek beschreven. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan voor een eventueel vervolgonderzoek.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld, die beantwoord dienen te worden op basis van het veldwerk:

- Wat is de stratigrafie van het terrein?
- Wat is de vermoedelijke geschiedenis van het terrein (oude kaarten, bebouwingsgegevens en de resultaten van de opgraving van het Sociaal Huis)?
- Wat is de impact van de voorgaande bebouwing op het archeologisch erfgoed?
- Hoeveel archeologische niveaus zijn er nog te verwachten?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

4.2. Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bvba bestond uit:

• T. Deville	Archeoloog	Veldwerk en rapportage
• E. Van de Velde	Archeoloog	Veldwerk en rapportage
• R. Roggen	Archeoloog	Veldwerk
• S. Houbrechts	Archeoloog	Digitalisatie
• G. De Nutte	Archeoloog	Verwerking: silex
• R. Simons	Archeozoöloog	Verwerking: dierlijk bot

4.3. Dankwoord

Dankzij de medewerking en het vertrouwen van verschillende partijen kon er tijdens dit project voortvarend worden gewerkt. In het bijzonder danken we de opdrachtgever DBV-architecten voor de voortvarende medewerking en het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg.

4.4. Uitwerking en rapportage

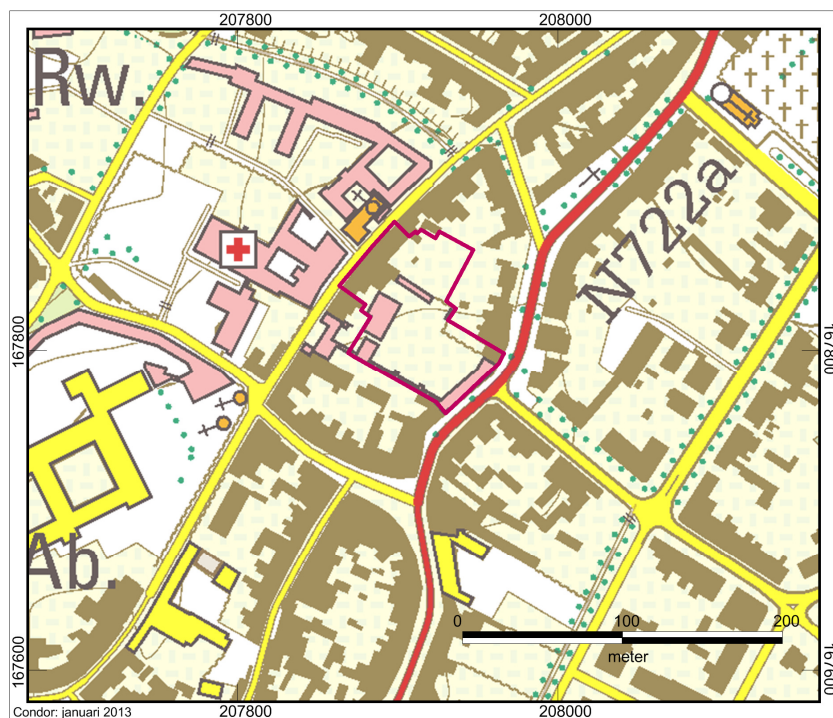
Na het veldonderzoek worden de onderzoeksgegevens uitgewerkt en geanalyseerd. Ter afronding van het archeologisch vooronderzoek is het voorliggend eindrapport samengesteld.

5. Landschappelijke ontwikkeling

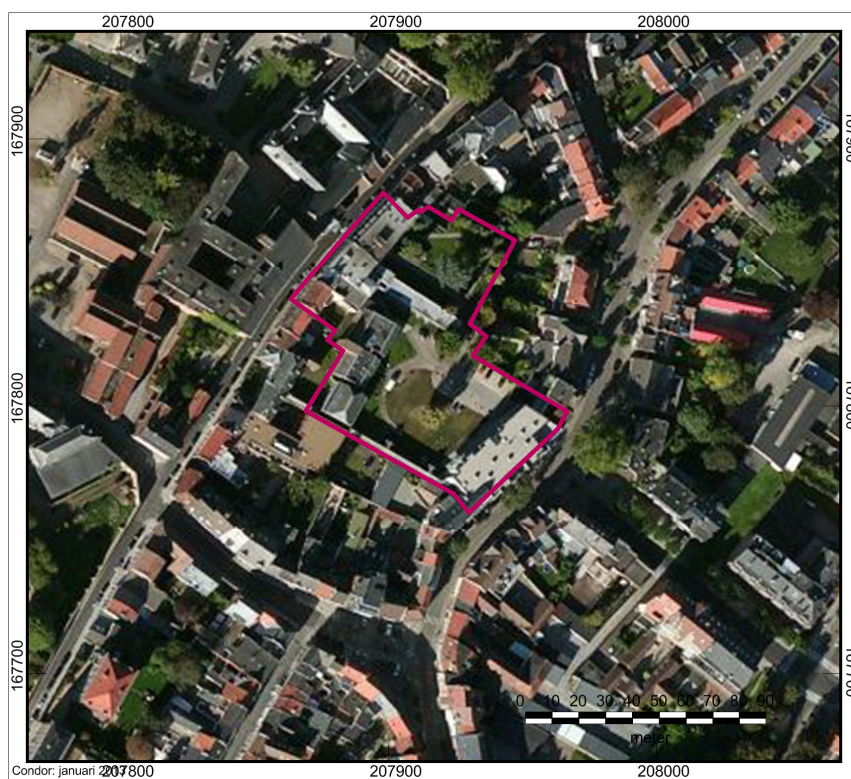
5.1. Algemeen

De ligging van archeologische vindplaatsen is in hoge mate gerelateerd aan het natuurlijke landschap. Het huidige landschap is het resultaat van een lange en complexe ontwikkeling. Dit landschap is ontstaan onder invloed van verschillende geologische processen die onderling sterk met elkaar verwant zijn, zoals de geomorfologie, de bodem en de hydrologie. De verschillende landschapstypen die zich hebben gevormd, vormen de basis voor het archeologische verwachtingsmodel. De laatste 5500 jaar heeft de mens een grote invloed uitgeoefend op het landschap. Vooral de laatste 150 jaar heeft de mens het landschap weten aan te passen aan zijn behoeften en is het landschap dan ook langzaamaan minder bepalend geworden voor de inrichting en het gebruik hiervan.

Het onderzoeksgebied heeft een totale oppervlakte van circa 0,66 ha en is gelegen aan de Clement Cartuyvelsstraat waar een rust- en verzorgingstehuis, home Elisabeth, is ingericht. (*afbeelding 1*). De inrit ligt op de hoek van de straten Nieuwpoort en de Tichelrijstraat. Aan de zijde van de Clement Cartuyvelsstraat liggen verschillende historische burgerhuizen. In het noorden en zuiden wordt het tehuis ingesloten door huizen en andere gebouwen, al dan niet met tuin. Aan de overzijde van de Clement Cartuyvelsstraat staan het Capucijnenklooster en het Burgerlijk gasthuis (*afbeelding 2*). Het plangebied zelf is bebouwd en grote delen van het terrein zijn voorzien van verharding voor de inrit, de voetpaden en de parkeerplaatsen.

Afbeelding 1: Topografische kaart van het plangebied (paarse kader) en omgeving¹ met in beige de oude bebouwing binnen het plangebied en in roze de nieuwere bouwvolumes binnen het plangebied.

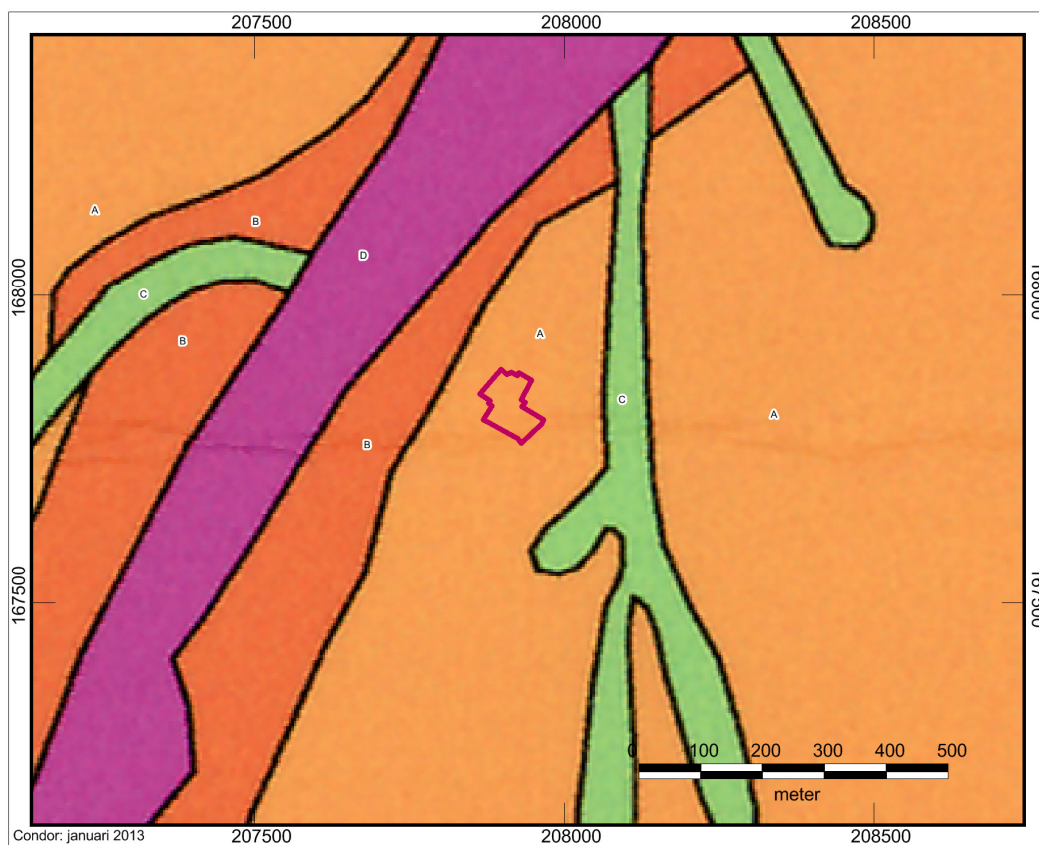

Afbeelding 2: Luchtfoto van het plangebied (paarse kader) en omgeving².

¹ NGI, 2008.

5.2. Geomorfologie en bodem

Geomorfologisch gezien ligt het plangebied in de Haspengouwse leemstreek. In dit gebied komen eolische leemafzettingen voor uit het Pleistoceen. De leem is hier door de wind afgezet tijdens de Weichsel-ijstijd. Er worden twee afzettingsperioden onderscheiden: het Hesbayaan en het Brabantiaan.

- Brabant Leem op Haspengouw Leem
- Brabant Leem op Haspengouw Leem
- Beekalluvium
- Colluvium (afgespoelde leem)

Afbeelding 3: Kwartairgeologische kaart van het plangebied (paarse kaders) en omgeving³.

² Informatie op basis van gegevens zoals bekend bij Microsoft Bing.

³ Goosens 2007.

Het Hesbayaan was een koude, zeer vochtige periode. In deze periode werden afwisselend leem en zand afgezet en dit door het wisselende debiet van de smeltwaters in het toen periglaciaire klimaat. Deze afwisseling noemt men de Haspengouw Leem. Het jongere Brabantiaan was een koude, maar veel drogere periode met weinig of geen neerslag. De leem afgezet in deze periode noemt men het Brabant Leem. Deze leem werd tijdens het Subatlanticum gedeeltelijk ontkalkt. Hierdoor omvat het Brabant Leem een bovenliggend ontkalkt en onderliggend kalkrijk gedeelte. De verdroging van het klimaat tussen beide perioden wordt in de bodem gekenmerkt door gebroken tertiaire kleien. Door de verdroging kan een bodemlaag ontstaan zijn, de Kesselt bodem.

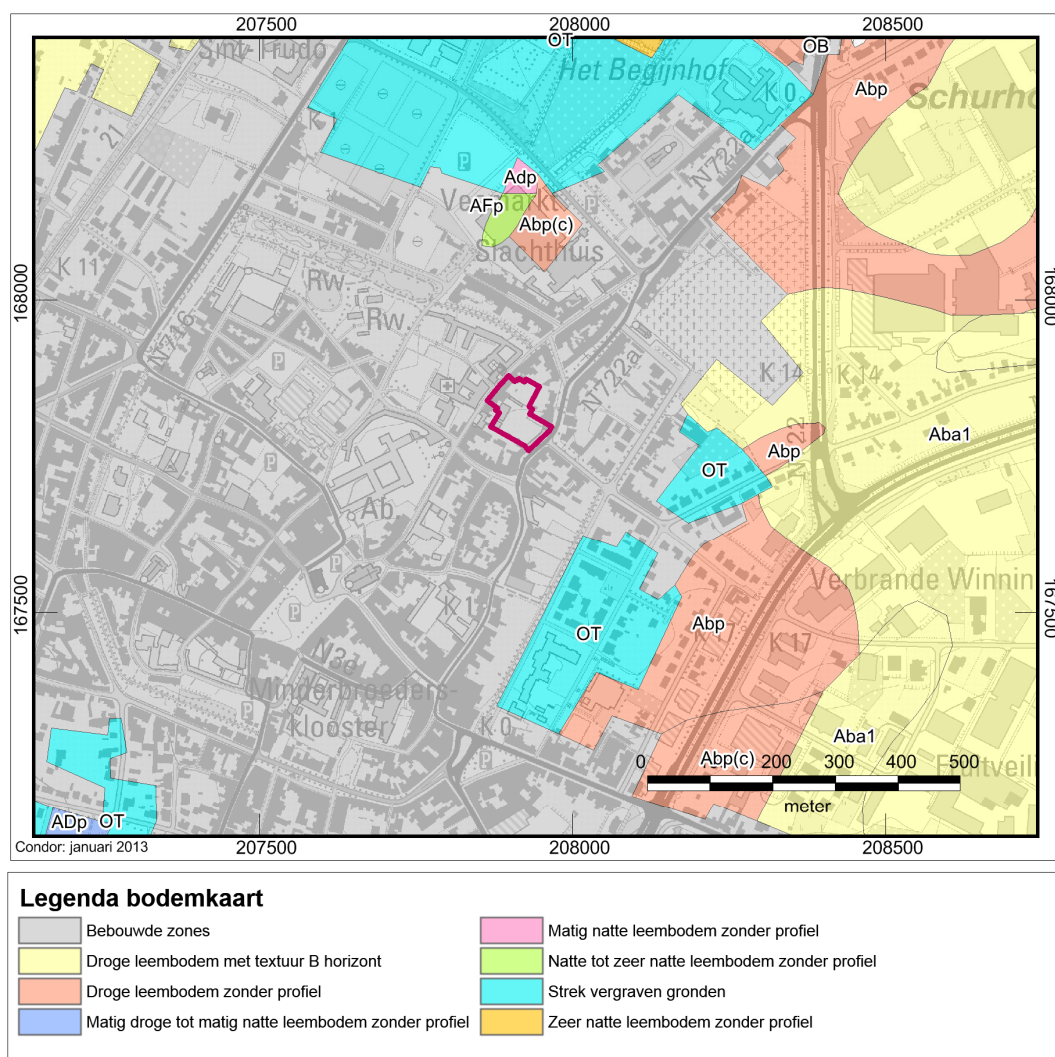
Het Holoceen, volgend op het Pleistoceen, wordt gekenmerkt door een vochtig, gematigd klimaat wat gezorgd heeft voor erosie. De mens heeft dit proces versterkt door de vele ontbossingen en het wegruimen van de leem. De erosie deed vele kleine depressies ontstaan, die zich later met afgespoelde leem of colluvium opvulden.

Binnen het plangebied ligt Brabant Leem aan de oppervlakte met daaronder Haspengouw Leem.

De hoogtekarte opgesteld voor het plangebied en zijn omgeving levert geen bruikbare informatie op voor het onderzoek, daar het gebied in de binnenstad van Sint - Truiden ligt en deze zone niet gekarteerd is.

Eenzelfde beeld geeft ook de bodemkaart van Vlaanderen. Ten oosten van de stad zijn twee bodemtypes vertegenwoordigd, met name een droge leembodem zonder profiel (Abp) en een droge leembodem met textuur B horizont (Aba1). In een bodem met textuur B horizont heeft leem- of kleimigratie plaatsgevonden waardoor een compacte leem- of klei-aanrijningslaag (de B horizont) ontstaat.⁴ Eén van beide bodems zal in het verleden ook binnen het plangebied aanwezig geweest zijn. De mate waarin deze bodem al dan niet verstoord werd vanaf de late middeleeuwen kan op basis van het kaartmateriaal niet vastgesteld worden, maar dient bij het veldwerk gecontroleerd te worden.

⁴ Erynck *et al.* 2009, pp. 32-34.

Afbeelding 4: Bodemkaart van het plangebied (paarse kader) en omgeving⁵.

⁵ AGIV, 2010.

5.3. Historische ligging⁶

De geschiedenis van de stad Sint-Truiden gaat terug tot in de vroege middeleeuwen. In het midden van de 7^e eeuw sticht Frankische edelman Trudo een abdij met kerk en klooster op de rechteroever van de Cicindriabeek. Hier rond ontstaat een nederzetting die in de 11^e eeuw voorzien wordt van een omwalling bestaande uit een aarden wal met een houten palissade. De middeleeuwse stad kent een grote bloei tot en met de 15^e eeuw. Zowel de abdij als de lakennijverheid en de handel floreren er. Daarna volgt een periode van stagnatie waarbij de stad tussen de 15^e en de 19^e eeuw ten prooi valt aan verschillende bezettingen, belegeringen en verwoestingen. Met de fruitteelt volgt vanaf de 19^e eeuw een nieuw tijdperk van bloei en groeit de stad uit tot haar huidige vorm.

Abbeelding 5: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (paarse kader) en omgeving.

⁶ Reygel 2012. Van Eenhooge 1997.

Het middeleeuwse Sint-Truiden telt een groot aantal kloosters die met de Franse Revolutie echter grotendeels weer verdwijnen. Meteen ten westen van het plangebied, aan de overzijde van de Clement Cartuyvelsstraat, onderging het toenmalige Capucijnenklooster eenzelfde lot. In 1614 kregen de Capucijnen toestemming om zich te vestigen aan de Schuerhovenstraete (later Capucienenstraat en vanaf 1931 Clement Cartuyvelsstraat). Op de Ferrariskaart (eind 18de eeuw, *afbeelding 5*) bestaat het klooster uit vier vleugels rondom een centrale binnentuin. In deze periode valt de stad onder leiding van de Fransen en wordt het klooster verlaten en verkocht. Aan het begin van de 19de eeuw wordt hier een ziekenhuis ingericht dat na afloop van WOI in handen komt van de zusters Augustinessen. Zij hebben ook de leiding over het huidige rust- en verzorgingstehuis, home Elisabeth.

Afbeelding 6: Zicht op het plangebied met rechts op de foto de oude burgerhuizen aan de Clement Cartuyvelsstraat en in de tuin uitspringende vertrekken of bijgebouwen (vooraan rechts op foto).

Afbeelding 6: Atlas van de Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (roze kader) en omgeving.

Binnen het plangebied staan op de 18de eeuwse kaart reeds de woningen en/of burgerhuizen aangegeven die aan de Clement Cartuyvelsstraat grenzen (*afbeelding 6*). Enkele van deze gebouwen zijn opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed van het agentschap Onroerend Erfgoed, met name huisnummer 3, 5 en 11.⁷ Het achterliggende terrein (oostelijk van de huizen) bestaat uit tuinen en grenst meteen aan de middeleeuwse stadsomwalling die aan de oostzijde het plangebied doorsnijdt. Het tracé van de muur is hier heden ten dage niet meer te herkennen in het stratenpatroon. Het driehoekige huizenblok uit de 18e eeuw meteen naast de stadsmuur is sindsdien uitgebreid met extra woningen en tuinen tot een groter huizenblok. Deze evolutie is

⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed

reeds zichtbaar op de Atlas van de Buurtwegen (1840, *afbeelding 7*). De oudste omwalling van de stad werd opgeworpen tussen 1055 en 1086 in opdracht van abt Adelardus II en werd tussen 1129 en 1135 vervangen door een stenen variant. De evolutie en het tracé van de stadsmuur zijn nog niet helemaal bekend. Op basis van de gekende bronnen werden verschillende theorieën opgesteld door zowel J. Martens als J. De Meulemeester.⁸ Het is wachten op gericht archeologisch onderzoek om antwoord te bieden op de nog openstaande vragen. Daar waar de stadsmuur doorheen het plangebied loopt, worden geen bodemingrepen gepland en dient bijgevolg ook geen archeologische prospectie te gebeuren.

Meteen ten zuidoosten van het plangebied ligt op de Ferrariskaart de Nieuwpoort, één van de vijf stadspoorten. De locatie van de poort is nu bebouwd, maar in de straatnamen is haar aanwezigheid bewaard. De Tichelrijstraat die in oostelijke richting wegloopt van de stad, kan ook in het 18de eeuwse stratenpatroon reeds herkend worden.

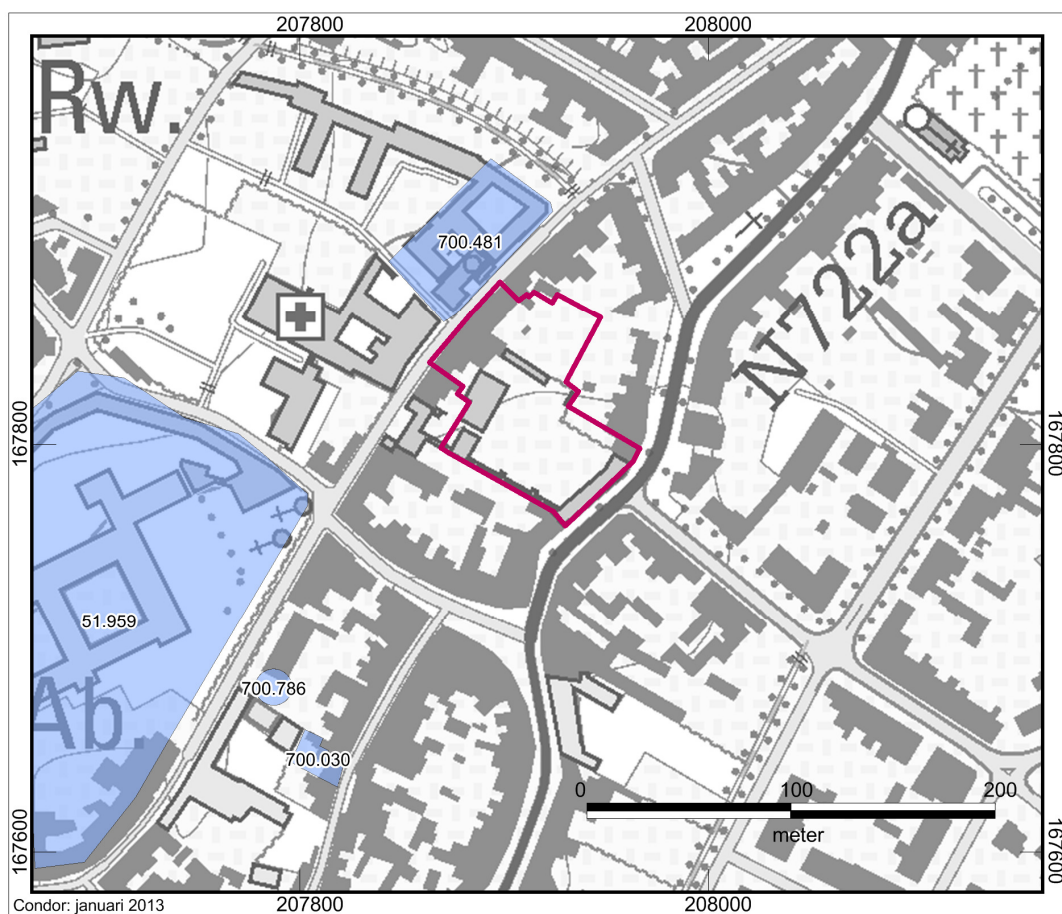
5.4. Archeologische waarden

Volgens de data beschikbaar in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) worden in de onmiddellijke omgeving van het plangebied verschillende archeologisch relevante vindplaatsen aangeduid (*afbeelding 7*).

Meteen ten noordwesten van het plangebied, aan de overzijde van de Clement Cartuyvelsstraat ligt het reeds besproken Capucijnenklooster dat op zijn beurt in het noorden grenst aan de middeleeuwse stadsmuur (CAI-nummer 700.481)⁹. Verder naar het zuiden ligt de bakermat van Sint-Truiden, met name de abdijsite van Sint-Trudo (CAI-nummer 51.959). De twee kleine meldingen ten oosten van de abdij en ten zuiden van het plangebied bestaan uit toevalsvondsten waarbij aan de Plankstraat 17 een laat middeleeuws kruikje met brede hoge hals werd gevonden (CAI-nummer 700.786) en aan de Hamelstraat 18 een kelder met bakstenen tongewelf en waterput (CAI-nummer 700.030).

⁸ Voor een uitgebreide omschrijving van de geschiedenis van de stadsmuur en de gangbare ideeën verwijzen we naar ARON-rapport 110 (Reygel 2012, pp. 5-6) en het onderzoek van Van Eenhooge (Van Eenhooge 1997, p. 10).

⁹ Reygel 2012. Van Eenhooge 1997.

Afbeelding 7: Uitsnede uit de Centraal Archeologische inventaris met aanduiding van het plangebied (roze kader) en omgeving.

6. Resultaten Veldonderzoek

6.1. Veldonderzoek

Voor het plangebied waren twee proefputten voorzien die op basis van de resultaten van het veldonderzoek (onmiddellijk) konden worden uitgebreid met een derde proefput. Die derde werkput is tijdens het veldwerk uiteindelijk niet aangelegd (zie verder)¹⁰. Werkput 1 is gelegen in de binnentuin. Hij ligt buiten de huidige gebouwen en meteen nabij de toekomstig te bebouwen ruimte. Werkput 2 is aangelegd in de huidige tuin nabij de inrit van de toekomstige ondergrondse parking. De locatie van deze werkputten staat afgebeeld in bijlage 1. Bij het inplanten van deze proefputten diende de toegankelijkheid van het rusthuis gewaarborgd te blijven en de sleuven moesten in het gekende schema van ondergrondse kabels en leidingen gepast worden. De werkputten bevinden zich daardoor in of nabij de bouwputten voor de huidige gebouwen¹¹.

¹⁰ Beslissing genomen op 10 januari 2013 bij telefonisch contact met Ingrid Vanderhoydonck, consulente van het agentschap Onroerend Erfgoed.

¹¹ Gegevens omtrent verstoringsdieptes van het bestaande gebouw werden niet aangeleverd. Deze informatie kon dan ook niet worden opgenomen in de verwerking en rapportage.

Afbeelding 8: manueel aanleggen van werkput 1 in de binnentuin van Home Elisabeth.

Werkput 1 ligt in een gesloten binnentuin en kon niet machinaal worden aangelegd. De put is bijgevolg met de hand gegraven (*afbeelding 8*) en kent een oppervlakte van 1 m² met als afmetingen 1 m bij 1 m. Drie vlakken werden aangelegd tussen het maaiveld en een diepte van 1 m. Elk van deze vlakken situeerde zich in een geroerde laag. Het westelijke kwadrant van de put werd nog 60 cm dieper gezet. Nog steeds was geen natuurlijke C-horizont aangesneden. Door middel van twee boringen in dit kwadrant is getracht om de overgang naar de moederbodem vast te stellen. Beide boringen zijn op circa 1,90 m beneden het maaiveld gestaakt op een ondoordringbare laag, vermoedelijk een puinlaag. Werkput 2 kon wel machinaal gegraven worden (*afbeelding 9*) en heeft een oppervlakte van 4 m² met als afmetingen 2 m bij 2 m. Tussen maaiveld en circa 2 m beneden het maaiveld zijn ook hier drie vlakken aangelegd waarbij de natuurlijke C-horizont onderin wel werd aangesneden. Ook op deze locatie binnen het plangebied wordt de bodem gekenmerkt door de aanwezigheid van meerdere puinlagen.

Afbeelding 9: machinaal aanleggen werkput 2.

De onderzoeksvlakken zijn manueel met de schop of het truweel opgeschaafd. Alle vlakken zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend door een archeoloog met behulp van een Trimble Total Station S3. De onderzoeksvlakken in de puinlagen zijn niet onderzocht met een metaaldetector. Met het blote oog kon worden vastgesteld dat de samenstelling van deze lagen veel metalen puinfragmenten bevatte. Het optekenen van al deze hits had weinig relevantie voor de onderzoeksresultaten. In elke proefput zijn de vier putwanden opgepoetst, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. De bovenzijde is in alle profielen het maaiveld, de bodem komt doorgaans overeen met het laatst aangelegde onderzoeksvlak. Bij werkput 1 werd in de westelijke hoek een kwadrant 50 cm dieper gezet omdat nog geen natuurlijke C-horizont was aangesneden. Bij werkput 2 werd ter hoogte van de sporen nog aanwezig in de C-horizont het vlak iets afgeschaafd voor de registratie van de profielen. De geroerde lagen zaten vol afval en puin. De materialen zijn beschreven en enkele kenmerkende vondsten zijn ingezameld om de waardering en datering van deze lagen te ondersteunen. De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene waterpassing (TAW). De locatie van de putten is ingemeten in Lambert-72 coördinaten.

6.2. Bodemopbouw

Om de bodemopbouw van het plangebied te bestuderen zijn de vier wanden van elke proefput opgetekend als profiel. De profielen staan in bijlage 3, hun locatie in bijlage 2 en de beschrijvingen in bijlage 4.

Binnen het plangebied is overeenkomstig de kwartaargeologische kaart matig tot weinig zandige leem aangetroffen. Deze leem behoort tot het Brabant Leem en wordt gekenmerkt door twee lagen: een ontkalkte zone bovenaan en een kalkrijke zone dieper in de bodem. Deze grens doet zich normaal voor op een diepte van 2,5 à 3 m beneden het maaiveld. Helemaal onderin werkput 2, in de boring doorheen spoor S210, werd deze grens bereikt. In de profielen kon de scheiding tussen beide lagen nog niet herkend worden.¹² De grens zit op circa 2,6 m beneden het maaiveld en toont aan dat binnen het plangebied in het verleden geen ingrijpende erosie heeft plaatsgevonden.

¹² Dit is op het terrein niet bijkomend gecontroleerd door middel van HCL.

Zoals reeds aangegeven (zie hoger) zijn in de proefputten telkens één of meerdere puinlagen onder het maaiveld vastgesteld. Een intact bodemprofiel werd bij het onderzoek niet aangetroffen. In werkput 1 zijn vijf geroerde lagen opgetekend met in de bovenste vier pakketten ook kleine fragmentjes steenkool. De insluitsels in de onderste laag bestaan nog uit fragmenten baksteen en mortel. Door de grotere oppervlakte van werkput 2 konden de puinlagen hier nauwkeuriger opgetekend worden. Deze laagpakketten gaan tussen 80 cm en 190 cm beneden maaiveld over naar de natuurlijke C-horizont. Het al dan niet aanwezig zijn van een textuur B-horizont voor de verstoring kon hierdoor niet meer worden achterhaald. Bij de opgraving van het Sociaal Huis aan de overzijde van de Clement Cartuyvelsstraat werd de overgang naar de natuurlijke bodem vastgesteld tussen 160 cm en 220 cm beneden het maaiveld.¹³ De recente verstoringen binnen het plangebied hebben dus niet noodzakelijk alle archeologisch relevante niveaus verstoord.

6.3. Sporen en structuren

Tijdens het onderzoek zijn twee werkputten uitgezet waarin telkens drie vlakken werden aangelegd. In totaal zijn 21 verschillende lagen of sporen opgetekend. Deze lagen zijn antropogeen van oorsprong en dateren bijna allemaal in een recent verleden, met name uit de periode van de bouw van home Elisabeth. Een overzicht van de sporen staat in bijlage 2 en de beschrijving ervan in bijlage 4.

Zowel in werkput 1 als in werkput 2 zijn verschillende lagen en/of sporen opgetekend. De beperkte grootte van de werkputten laat niet toe om met zekerheid te omschrijven of de aangetroffen sporen als laag dan wel als kuil te definiëren zijn, maar de vulling bestaat wel telkens uit geroerde grond met daarin puinfragmenten zoals stukjes houtskool. Daardoor worden deze lagen of grote kuilen geïnterpreteerd als verstoringen uit de nieuwste tijd die vermoedelijk toe te schrijven zijn aan de grondwerken voor de bouw van home Elisabeth. Bij het aanleggen en dichten van een bouwput wordt vaak grond van elders aangevoerd. Mogelijk was dit ook het geval voor het plangebied.

¹³ Reygel *et al.* 2012, p.13.

In werkput 1 werd binnen 1 m, de diepte waarop de werkput werd uitgegraven, geen natuurlijke bodem bereikt. Daaronder zit, gedocumenteerd in de kleine sondage, een laag of kuil met enkel nog baksteen- en mortelfragmenten in de vulling. Deze zou een oudere datering kunnen hebben. Na 160 cm is de bodemopbouw verder gecontroleerd door middel van twee boringen, maar deze stuitten op een ondoordringbare laag op 190 cm beneden het maaiveld. Waarop de boringen stakten, puin of structuur, kan niet achterhaald worden. Vermoed wordt dat het hier om een puinpakket gaat, aangezien bij de historische bebouwing uit de nieuwe tijd meteen ten westen van de werkput de aanzet van de funderingen reeds boven het loopvlak verschijnen (*afbeelding 10*).

Afbeelding 10: burgerhuis aan de Clement Cartuyvelstraat meteen ten westen van werkput 1. Onder de natuurstenen plint komen de funderingen reeds boven de oppervlakte.

In werkput 2 werd vanaf vlak 2 de natuurlijke C-horizont wel aangesneden. In vlak 3 zaten nog twee verstoringen uit de nieuwste tijd in het vlak. Spoor S208 is laagsgewijs geschaafd zodat bij de registratie van profiel 1 de onderzijde van het spoor bereikt is. Spoor S210 is geboord en ging nog 60 cm dieper dan vlak 3 om op circa 260 cm beneden maaiveld over te gaan naar de natuurlijke C-horizont. Op deze diepte is de

kalkrijke laag van het Brabant Leem bereikt. Onder de sporen uit de nieuwste tijd werden geen oudere en archeologisch relevante vindplaatsen aangetroffen.

Zoals blijkt uit de beschrijving van de sporen, kan de beperkt onderzochte oppervlakte niet alle vraagtekens in verband met functie en ouderdom van de sporen (met name in werkput 1) beantwoorden. Een derde put kon enkel vlak bij werkput 1 of werkput 2 worden aangelegd en zou weinig nieuwe informatie opleveren. Het is dan ook moeilijk om deze gegevens te veralgemenen voor het hele plangebied.

6.4. Vondsten

Bij het veldwerk zijn zeven vondstcontexten ingezameld. De locatie van de vondsten staat in bijlage 3 en de beschrijving in bijlage 5. Verschillende categorieën komen aan bod: aardewerk, metaal, bot, glas en silex. Al deze vondsten komen uit de vulling van de geroerde lagen of kuilen en zijn er doorgaans secundair in aanwezig. Deze sporen zijn ontstaan in de nieuwste tijd bij de bouw van home Elisabeth. Zoals reeds aangehaald wordt bij dergelijke bouwwerken wel eens grond aangevoerd van elders en daarom kan niet met zekerheid gezegd worden dat de vondsten aanwezig in de geroerde lagen ook representatief zijn voor één of meerdere vindplaatsen in de directe omgeving van het plangebied.

6.4.1. Aardewerk

Twee fragmenten aardewerk werden ingezameld. Uit de bovenste verstoringslaag in werkput 1 is de steel van een pijp gehaald. Het vlak is gaaf en zonder versiering. Dergelijke voorwerpen in pijpvaard zijn in gebruik vanaf de nieuwe tijd. In werkput 2 werd in de bovenste verstoringslaag een orangerode bodem met uitgeknepen standring aangetroffen. Het fragment is gemagerd met potgruis en kwartskorrels. Resten van loodglazuur zitten nog op de onderzijde van de standring. De vorm en functie van het recipiënt kunnen niet achterhaald worden. De scherf wordt geplaatst in een periode van de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

6.4.2. Metaal

Iets dieper dan het fragment pijpaaarde, in verstoringslaag S1003, is een metalen rooster aangetroffen. De vondst is sterk gecorrodeerd. Mogelijk behoort het rooster toe aan een stoof of een ander dergelijk voorwerp.

6.4.3. Bot¹⁴

In de bovenste puinlaag van werkput 1 zat een deel van de achterpoot van een rund. Het bot is stukgeslagen voor mergwinning. De achterpoten bij een rund bevatten van nature weinig vlees. Het gaat om een volwassen dier.

Afbeelding 11: Rechterkaak van een paard uit S208 in werkput 2.

Ook in werkput 2 is dierlijk botmateriaal aangetroffen. Verschillende botten lagen in de vulling van een kuil, maar niet in anatomisch verband. Een gedetailleerd overzicht van deze vondstcontext staat in bijlage 6. In profiel 1 van de werkput waren nog meer fragmenten van deze context zichtbaar. Bij het ingezamelde materiaal zijn zowel paard als rund vertegenwoordigd. Het paard is vertegenwoordigd door twee onderkaken, één linker en één rechter (*afbeelding 11*). De rechterkaak heeft verder afgesleten molaren

¹⁴ Determinatie door R. Simons

dan premolaren. Dit kan meerdere redenen hebben, zoals het te laat wisselen van het melkgebit of het ontbreken van kiezen aan de bovenkaak. De linkerkaak behoort tot een merrie. Beide kaken hebben een leeftijd van ongeveer 10 jaar bij overlijden. Er zijn geen slachtsproten op de kaken aangetroffen. Mogelijk behoren beide kaken tot eenzelfde dier.

De runderbotten zijn compleet en vooral afkomstig van de bovenzijde van de voorpoten, een heel vleesrijk deel. Het gaat om minimaal 1 volwassen dier aangezien de diafyse en epifyse van de botten vergroeid waren.

De schofthoogte van diverse botten is bepaald aan de hand van Matolski¹⁵. Het zwakke aan deze methode is dat echter alleen de metacarpus betrouwbaar is. Toch kwam hieruit naar voor dat de schofthoogte lager ligt in vergelijking met hedendaags vee. Dit wijst erop dat deze dieren een ouderdom hebben die eventueel kan teruggaan tot de middeleeuwen.

Afbeelding 11: twee glazen bokalen van Marie Thumas uit werkput 1.

¹⁵ Matolski 1970, pp. 89-137.

6.4.4. Glas

Samen met het aardewerkfragment in pijpenaarde zijn ook twee glazen recipiënten ingezameld (*afbeelding 11*). Het gaat om twee identieke bokaal met de tekst:

Marie Thumas

Louvain

Belgique

Marie Thumas is de naam van de oudste conservenfabriek in België dat in 1886 is opgericht. In 2001 werd het merk overgenomen door Bonduelle.¹⁶

Afbeelding 12: Schraber in silex uit S208 in werkput 2.

6.4.5. Silex

Bij het aanleggen van werkput 2 werd uit de vulling van spoor S208 een vuurstenen gebruiksvoorwerp gehaald. Het gaat om een schraber op afslag in vuursteen afkomstig uit de mijn van Rijckholt of Spiennes. Het onderscheid tussen silex uit beide mijnen is moeilijk waarneembaar. Deze gemijnde silex komt in gebruik vanaf het midden neolithicum en dit tot en met de midden ijzertijd. Op basis van de zorgvuldige afwerking wordt het werktuig voorzichtig geplaatst tussen het midden- en laat-

¹⁶ Huis van Alijn. Retroscoop.

neolithicum. De aanwezigheid van de schrabber in spoor S208 is secundair van aard en zegt niets over het al dan niet aanwezig zijn van een prehistorische vindplaats in of nabij het plangebied.

7. Conclusie

7.1. *Inleiding*

Het plangebied aan de Clement Cartuyvelsstraat is gelegen in het noordoosten van de middeleeuwse stadskern van Sint-Truiden. Het huidige rust- en verzorgingstehuis, home Elisabeth, is gebouwd op de terreinen van de vzw Zusters Augustinessen. De locatie van het plangebied vormt de directe aanleiding voor een archeologisch vooronderzoek daar er vindplaatsen vanaf de late middeleeuwen worden verwacht onder het huidige loopvlak. Door middel van een proefputtenonderzoek is de bodemopbouw en de intactheid ervan getoetst. Op basis van de resultaten kan het agentschap Onroerend Erfgoed een besluit nemen met betrekking tot een eventueel vervolgonderzoek.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen indicatoren gevonden die wijzen op de aanwezigheid van een intacte archeologisch relevante vindplaats binnen het plangebied.

7.2. *Beantwoording onderzoeksvragen*

- ***Wat is de stratigrafie van het terrein?***

Het plangebied ligt in de Haspengouwse leemstreek. In deze regio ligt Brabant Leem aan de oppervlakte. Deze leem bestaat uit een ontkalkte toplaag en een kalkrijke onderlaag. De grens tussen beide zones bevindt zich op circa 2,5 à 3 m beneden het maaiveld. In de boring doorheen een diepe laag en/of kuil in werkput 2 werd de kalkrijke leem aangetroffen op 2,6 m beneden maaiveld. Binnen het plangebied heeft in het verleden geen ingrijpende erosie plaatsgevonden.

De toplaag is weliswaar niet intact aangetroffen in de werkputten. In beide werkputten is de bodem verstoord tot een diepte van 80 à 190 cm beneden het maaiveld. Hierdoor kon niet worden vastgesteld of de bodem voor de verstoring al dan niet voorzien was van een textuur B horizont.

▪ ***Wat is de vermoedelijke geschiedenis van het terrein?***

Het plangebied bevindt zich in het noordoosten van de middeleeuwse stad Sint-Truiden. Het opgegeven tracé van de stadsmuur loopt doorheen de oostelijke grens van het onderzoek, maar is verdwenen onder nieuwbouw en achterliggende tuinen.

Ook de nabijgelegen Nieuwpoort is heden verdwenen en enkel nog als straatnaam herkenbaar. Ten westen van het plangebied aan de overzijde van de Clement Cartuyvelsstraat staat het voormalige Capucijnenklooster waarin thans het OCMW gevestigd is. Daartegenover in het straatbeeld staan verschillende burgerhuizen uit de nieuwe tijd waarvan er enkele opgenomen zijn in de inventaris bouwkundig erfgoed van het agentschap Onroerend Erfgoed. Tussen twee dergelijke woningen in staat huisnummer 5a dat deel uitmaakt van het rust- en verzorgingstehuis, home Elisabeth. Aan deze woning en in de tuin zijn nieuwe bouwvolumes gezet die weldra afgebroken zullen worden om plaats te maken voor modernere gebouwen en een ondergrondse parkeergarage op quasi dezelfde plaats als de huidige bebouwing.

▪ ***Wat is de impact van de voorgaande bebouwing op het archeologisch erfgoed?***

De impact van de voorgaande bebouwing op het archeologisch erfgoed is onderzocht op (of indien niet mogelijk nabij) de locaties waar nieuwe bodemingrepen gepland zijn. Daar deze grotendeels samenvallen met de huidige bebouwing op het terrein is er sprake van ingrijpende verstoring van de archeologisch relevante niveaus. De bodem is bij de bouw van home Elisabeth geroerd tussen 80 en 190 cm beneden maaiveld, plaatselijk tot 260 cm. Dit betekent echter niet dat daarmee alle archeologisch relevante niveaus werden verstoord.

Gezien de beperkte oppervlakte van de werkputten, is het moeilijk om deze informatie te veralgemenen voor het hele plangebied.

▪ ***Hoeveel archeologische niveaus zijn er nog te verwachten?***

Louter op basis van de resultaten verkregen na onderzoek van de twee werkputten worden binnen de te verstoren zone geen archeologisch relevante niveaus meer verwacht. De bouwput voor de bouw van het huidige rust- en verzorgingstehuis heeft de bodem tussen 80 cm en 190 cm beneden maaiveld verstoord, plaatselijk tot 260 cm. Aangezien het huidige loopniveau overeenkomt met het loopniveau van in de

nieuwe tijd gaat het om een erg grote impact. Indien hieronder nog archeologische sporen of vondsten aanwezig zijn, gaat het om de onderzijde van diepe structuren zoals water- of beerputten en afvalkuilen. In de geroerde lagen zijn archeologisch interessante vondsten aanwezig, maar hierover kan niet met zekerheid gezegd worden of de grond uit de nabije omgeving komt of dat deze van elders werd aangevoerd. De vondsten kunnen bijgevolg niet dienen als indicator voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen binnen het plangebied.

▪ ***Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?***

Louter op basis van de huidige gekende gegevens zou een vervolgonderzoek niet opportuun zijn. Echter is de onderzocht oppervlakte dermate klein dat deze geen representatief beeld vormt over de rest van het plangebied. Het uitbreiden van de bestaande proefputten, dan wel het generen van een derde proefput binnen de huidig beschikbare onderzoekszone zou, met een zeer grote waarschijnlijkheid, geen bijkomende informatie hebben bezorgd. Naar aanleiding daarvan is het dan ook niet mogelijk om op basis van de huidige gegevens de onderzoeksvraag te beantwoorden.

8. Aanbevelingen

Uit de resultaten van het archeologisch vooronderzoek blijkt dat binnen het plangebied geen intacte oudere bebouwingsfasen of archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. In de twee proefputten kon vastgesteld worden dat bij de bouw van home Elisabeth de bodem 80 cm à 190 cm in de natuurlijke C-horizont geroerd werd, plaatselijk tot 260 cm. De oppervlakte getoetst bij het vooronderzoek is beperkt wat maakt dat de gegevens niet zomaar veralgemeend mogen worden voor het hele plangebied. De nieuwbouw verschijnt echter grotendeels ter hoogte van de huidige bebouwing en zal slechts sporadisch buiten de randen van de voormalige bouwwerf treden. Vanuit dat oogpunt zal de nieuwe verstoring over het algemeen betrekkelijk beperkt zijn. Echter kan er niet uitgesloten dat er archeologisch relevante grondsporen worden geroerd.

Vanuit dat opzicht adviseren we dan ook om, zoals het agentschap Onroerend Erfgoed aangaf als een mogelijk oplossing, om bij de sloop van de huidige gebouwen een bijkomende proefput te genereren ter hoogte van het niet onderkelderde gedeelte om op basis van die bijkomende proefput tot een sluitend advies te komen.

Bovenstaand advies is slechts een selectieadvies en dient louter ter advisering van het bevoegd gezag: het agentschap Onroerend Erfgoed. Het definitieve besluit met betrekking tot de vrijgave van het terrein of een vervolgonderzoek, zal op basis van het uitgebrachte advies genomen worden door het bevoegd gezag. Daarom wordt geadviseerd om inzake het besluit contact op te nemen met het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg.

9. Bibliografie

Bronnen

ERVYNCK A., P. DEGRYSE, P. VANDENABEELE & G. VERSTRAETEN 2009. *Natuurwetenschappen en archeologie. Methode en interpretatie*. Leuven.

GOOSENS E. 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 33 Sint-Truiden*. Katholieke Universiteit Leuven.

MATOLSCI J. 1970. *Historische Enforschung der Körpergrösse des Rindes auf Grund von ungarischem Knochenmaterial*. Zeitschrift für Tierzüchtung und Züchtungsbiologie 87. Pp. 89-137.

REYGEL P., I. VAN DE STAEY, N. DE WINTER & P. DRIESEN 2012. *Opgraving aan de Clement Cartuyvelsstraat te Sint-Truiden. Onderzoek uitgevoerd in opdracht van het OCMW Sint-Truiden. ARON-Rapport 110*. Sint-Truiden.

SILVER I. 1969. The ageing of domestic animals. In: Brothwell D. & E. Higgs (eds) 1969. *Science in Archaeology*. Bristol. Pp. 283-302.

VAN EENHOOGHE D. 1997. *Het Capucijnenklooster te Sint-Truiden: Een archeologische visie*. Monumenten en Landschappen 16/3. Brussel.

Websites (geraadpleegd januari 2013)

Stad Sint-Truiden

<http://www.sint-truiden.be>

Inventaris Onroerend Erfgoed

<http://inventaris.onroerenderfgoed.be>

Centraal archeologische Inventaris

<http://cai.erfgoed.net>

Nationaal Geografisch Instituut

<http://www.ngi.be>

Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen

<http://www.agiv.be/gis/diensten/geo-vlaanderen/>

Huis van Alijn

<http://www.huisvanalijn.be>

Retroscoop

<http://www.retroscoop.com>

10. USB-stick

Bijgevoegd bevindt zich een USB-stick met de volgende gegevens:

- Foto's geordend per werkput
- De digitale versie van dit rapport
- Fotolijst, sporenlijst, velddagboek, hoogtematen.

11. Lijst met gebruikte dateringen

Ruwe datering	Verfijning 1	Verfijning 2	Verfijning 3	Precieze datering
STEENTIJD	Paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	1.000.000/500.000 - 250.000 jaar geleden
		Midden-paleolithicum	Midden-paleolithicum	250.000 - 38.000 jaar geleden
		Laat-paleolithicum	Laat-paleolithicum	38.000 - 12.000 jaar geleden
	Mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	ca. 9.500 - 7.700 v. Chr.
		Midden-mesolithicum	Midden-mesolithicum	7.700 - 7.000/6.500 v. Chr.
		Laat-mesolithicum	Laat-mesolithicum	ca. 7.000 - ca. 5.000 v. Chr.
		Finaal-mesolithicum	Finaal-mesolithicum	ca. 5.000 - ca. 4.000 v. Chr.
	Neolithicum	Vroeg-neolithicum	Vroeg-neolithicum	5.300 - 4.800 v. Chr.
		Midden-neolithicum	Midden-neolithicum	4.500 - 3.500 v. Chr.
		Laat-neolithicum	Laat-neolithicum	3.500 - 3.000 v. Chr.
		Finaal-neolithicum	Finaal-neolithicum	3.000 - 2.000 v. Chr.
METAALTJIDEN	Bronstijd	Vroege bronstijd	Vroege bronstijd	2.100/2.000 - 1.800/1.750 v. Chr.
		Midden bronstijd	Midden bronstijd	1.800/1.750 - 1.100 v. Chr.
		Late bronstijd	Late bronstijd	1.100 - 800 v. Chr.
	Ijzertijd	Vroege ijzertijd	Vroege ijzertijd	800 - 475/450 v. Chr.
		Midden ijzertijd (oosten)	Midden ijzertijd (oosten)	475/450 - 250 v. Chr.
		Late ijzertijd (oosten)	Late ijzertijd (oosten)	250 - 57 v. Chr.
		Late ijzertijd (westen)	Late ijzertijd (westen)	475/450 - 57 v. Chr.
ROMEINSE TIJD	Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	57 v. Chr. – 69
		Midden-Romeinse tijd	Midden-Romeinse tijd	69 – 284
		Laat-Romeinse tijd	Laat-Romeinse tijd	284 – 402
MIDDELEEUEWEN	Middeleeuwen	Vroege middeleeuwen	Frankische periode	5de eeuw - 6de eeuw
			Merovingische periode	6de eeuw - 8ste eeuw
			Karolingische periode	8ste eeuw - 9de eeuw
		Volle middeleeuwen	Volle middeleeuwen	10de eeuw - 12de eeuw
		Late middeleeuwen	Late middeleeuwen	13de eeuw - 15de eeuw
NIEUWE TIJD	Nieuwe tijd	16de eeuw 17de eeuw 18de eeuw		
NIEUWSTE TIJD	Nieuwste tijd	19de eeuw 20ste eeuw		

12. Lijst met gebruikte afkortingen

12.1. Begrippen

A-horizont:	Humeuze toplaag van de bodem
E-horizont:	Uitlogingslaag waaruit bepaalde elementen zijn weggespoeld
B-horizont:	Aanrijdingslaag waar uitgespoelde elementen worden afgezet
C-horizont:	Weinig of niet door bodemprocessen aangetast sediment

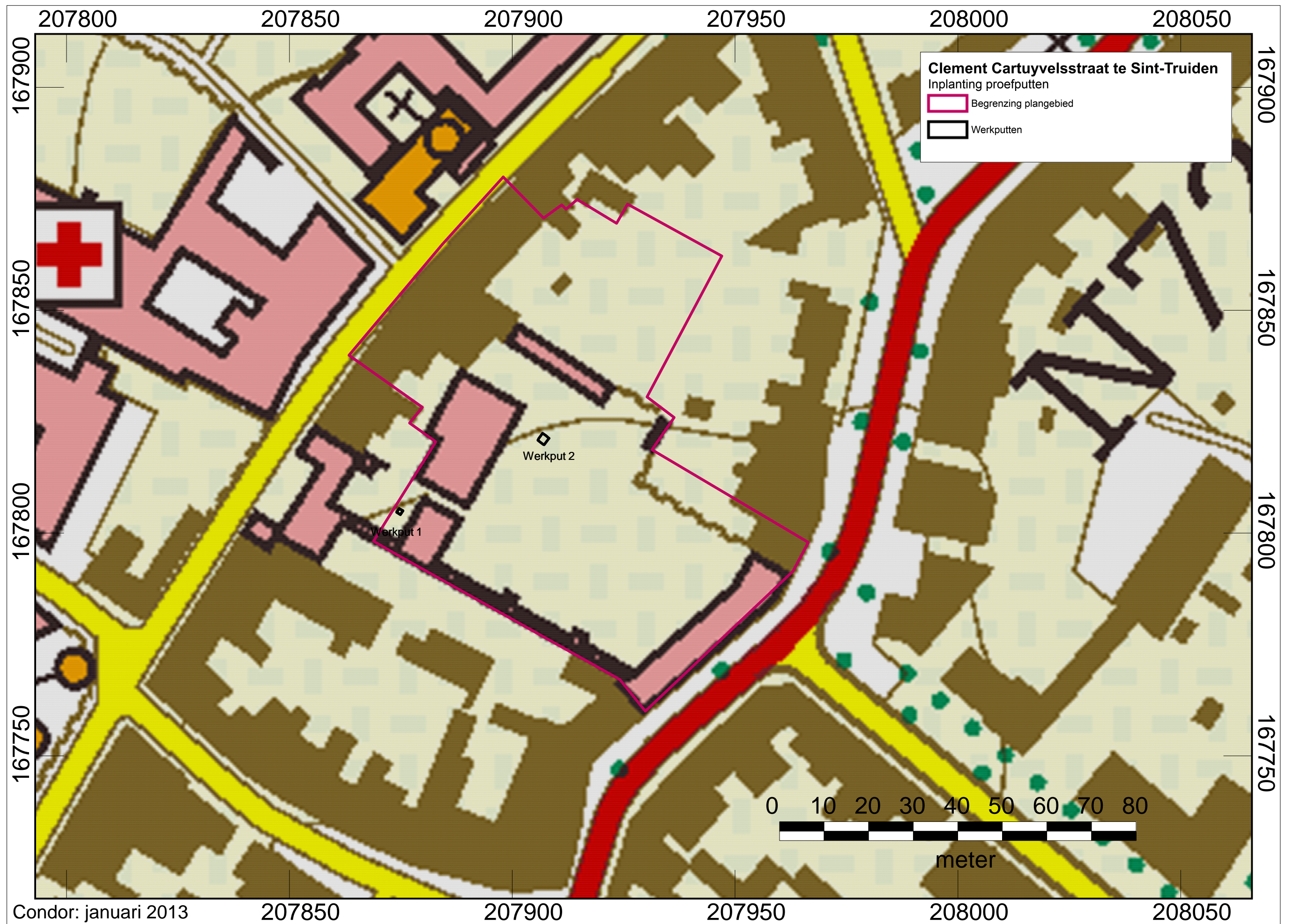
12.2. Afkortingen

<i>Hoofdnaam</i>		<i>Toevoeging</i>		<i>Gradiënt</i>	
Z	Zand	s	Silt	1	Zeer weinig
L	Leem	h	Humeus	2	Weinig
K	Klei	z	Zand	3	Matig
G	Grind			4	Sterk
				5	Zeer sterk

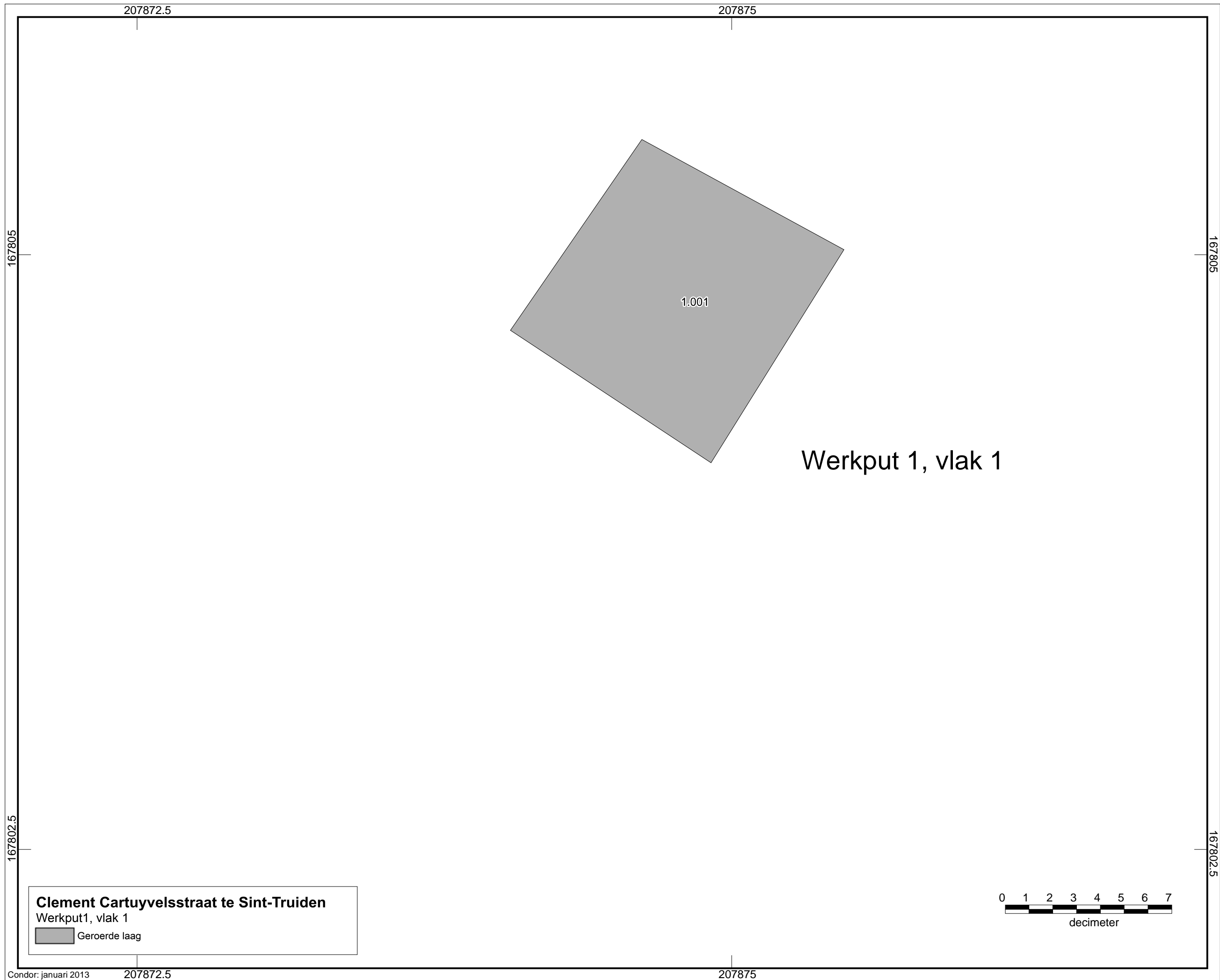
<i>Archeologische indicatoren</i>		<i>Gradiënt</i>	
KER	Aardewerk	1	Uiterst weinig
BMP	Puin	2	Weinig
BMM	Mortel	3	Matig
BMB	Baksteen	4	Veel
SXX	Steen	5	Zeer veel
SVU	Silex	6	Spikkel(s)
OPS	Kolengruis/Steenkool	7	Zeer weinig tot fragmentair
MXX	Metaal		
MFE	Ijzer		
Be	Beton		
BME	Mergel		
ODB	Dierlijk bot		

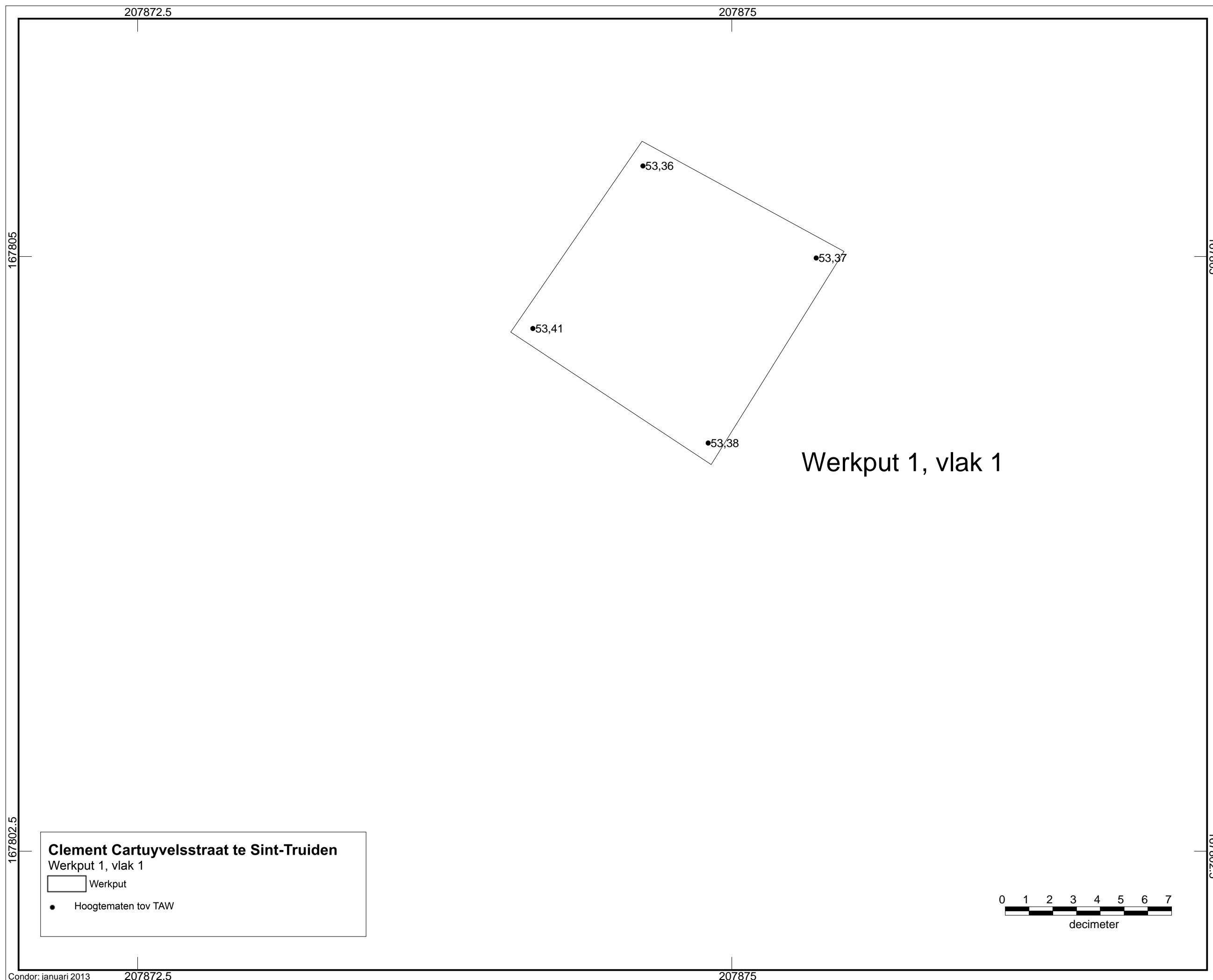
BIJLAGEN

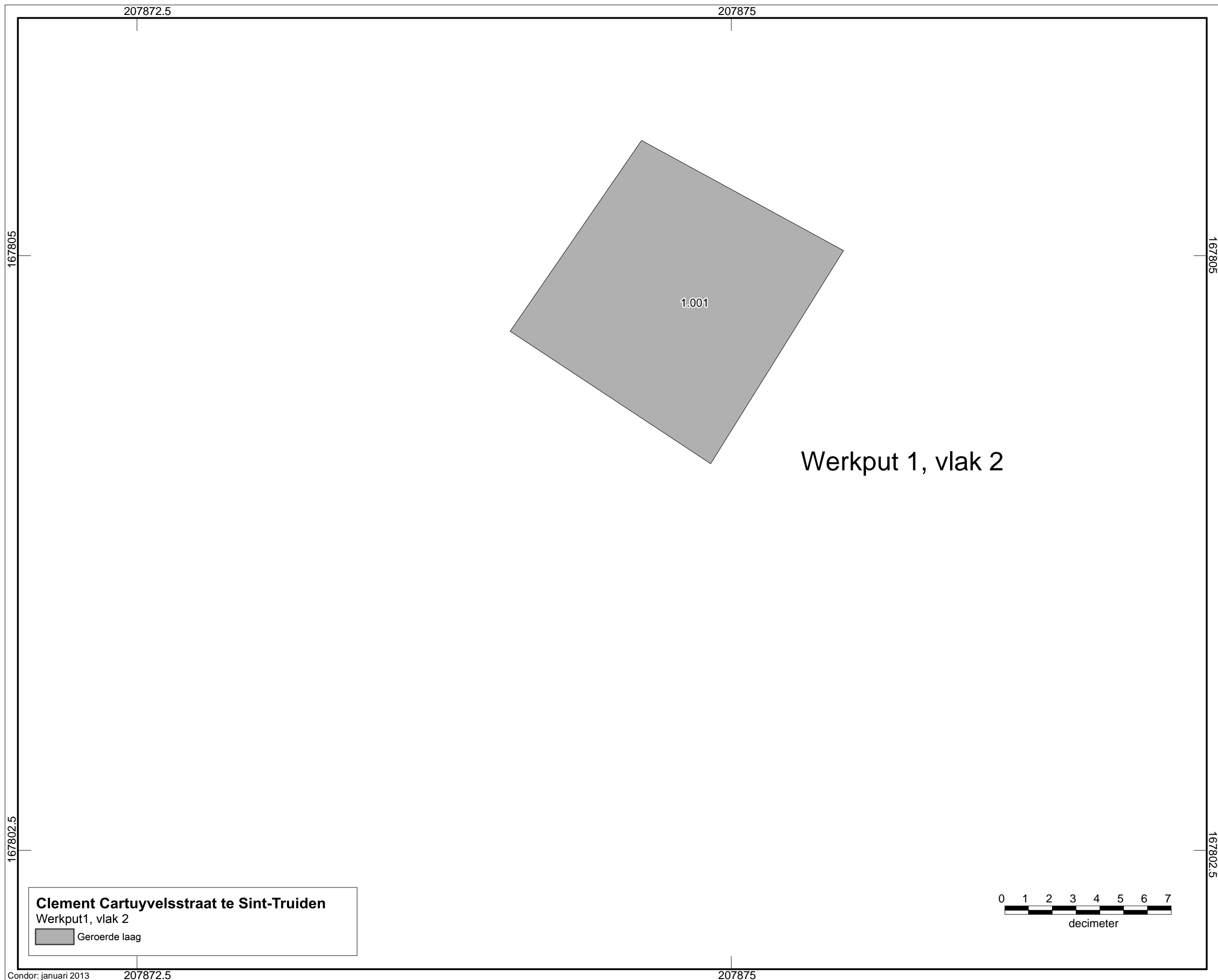
Bijlage 1

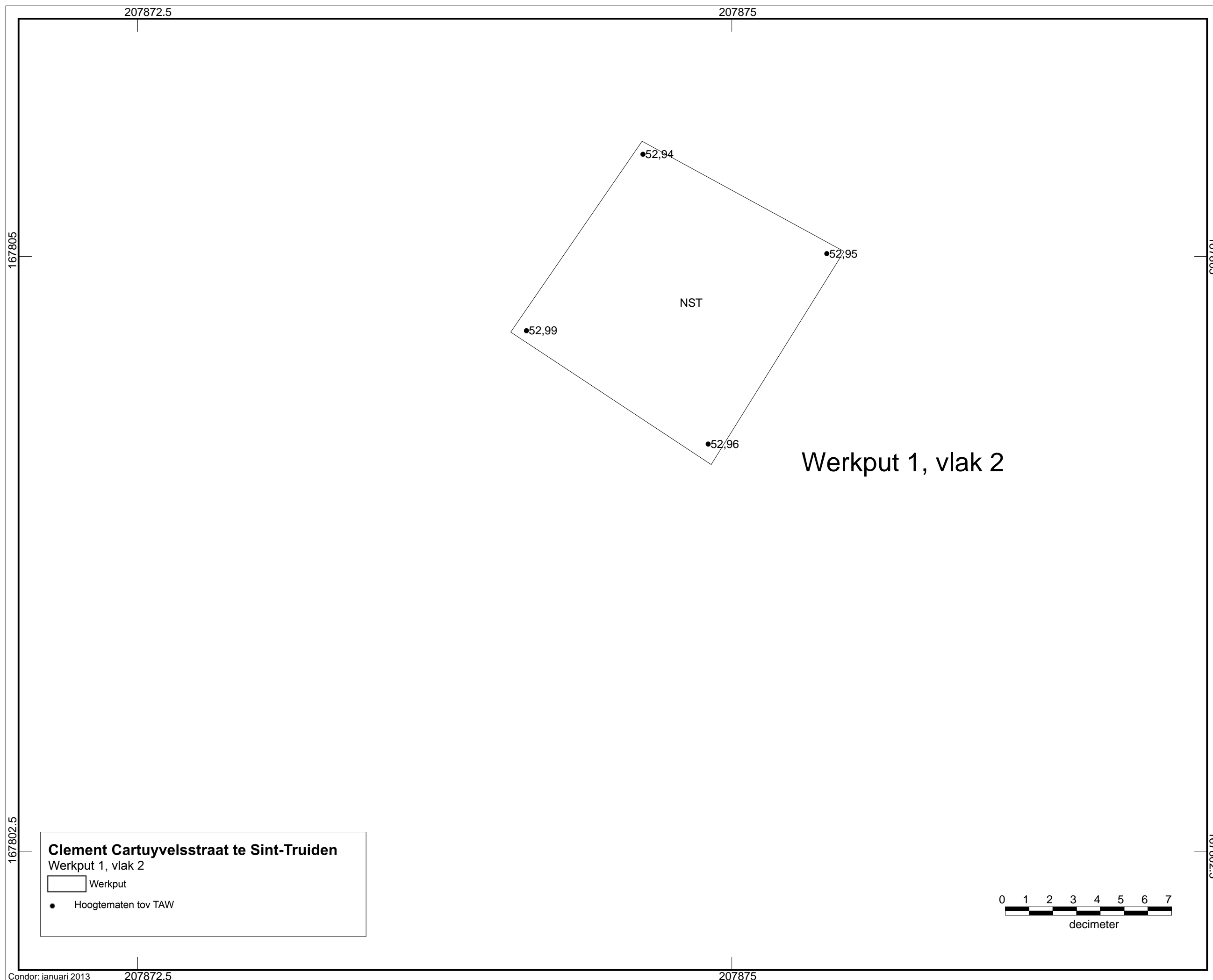

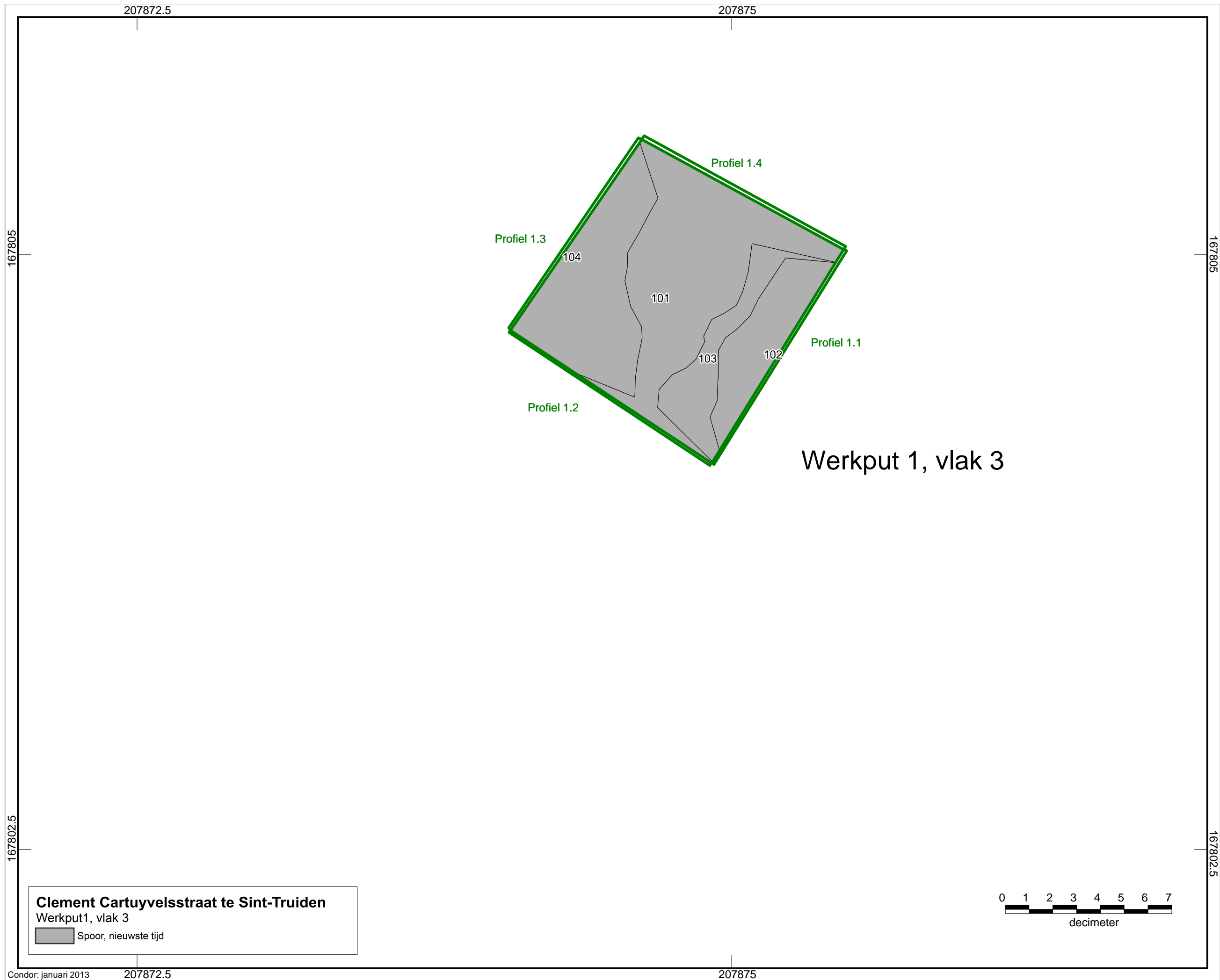
Bijlage 2

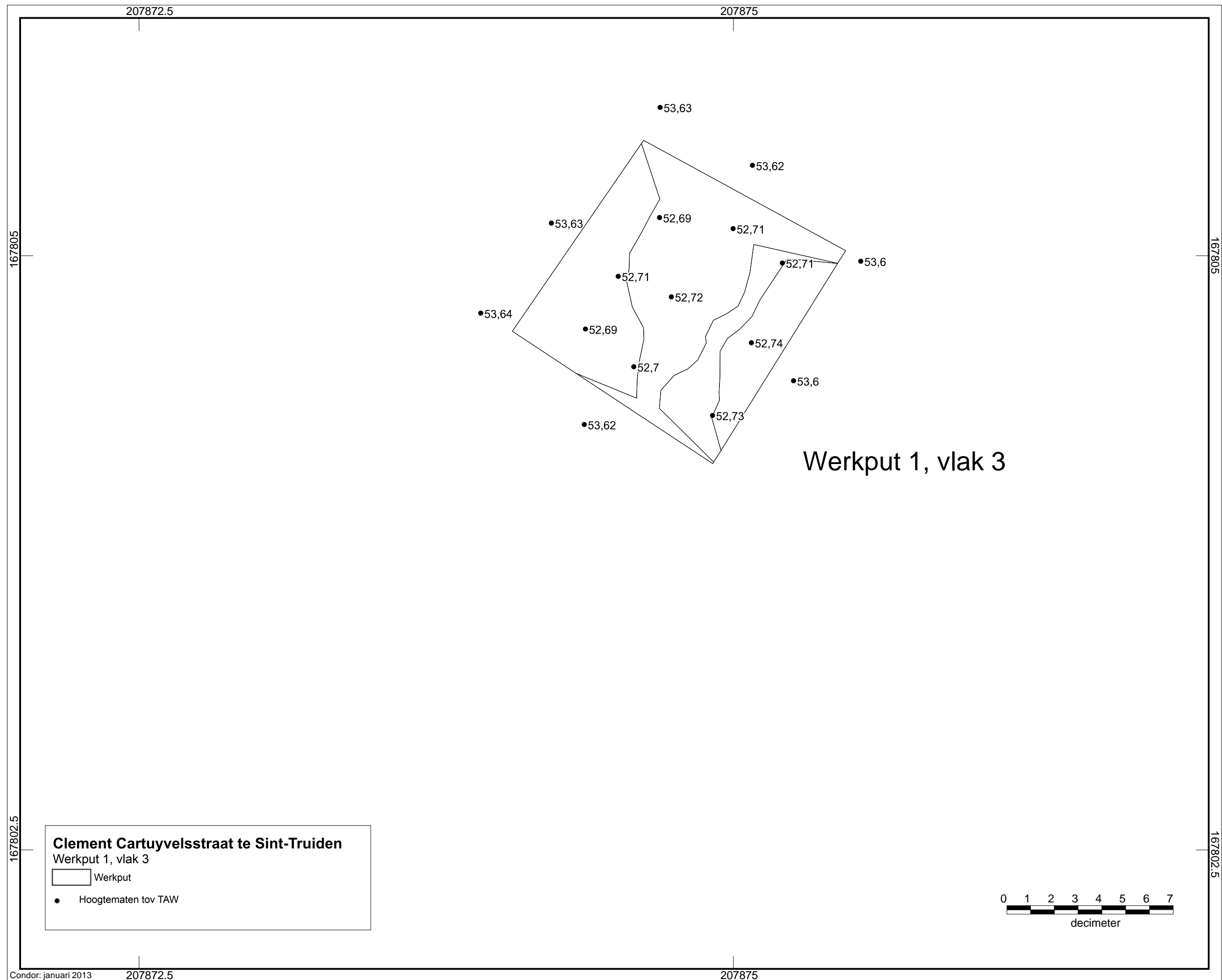

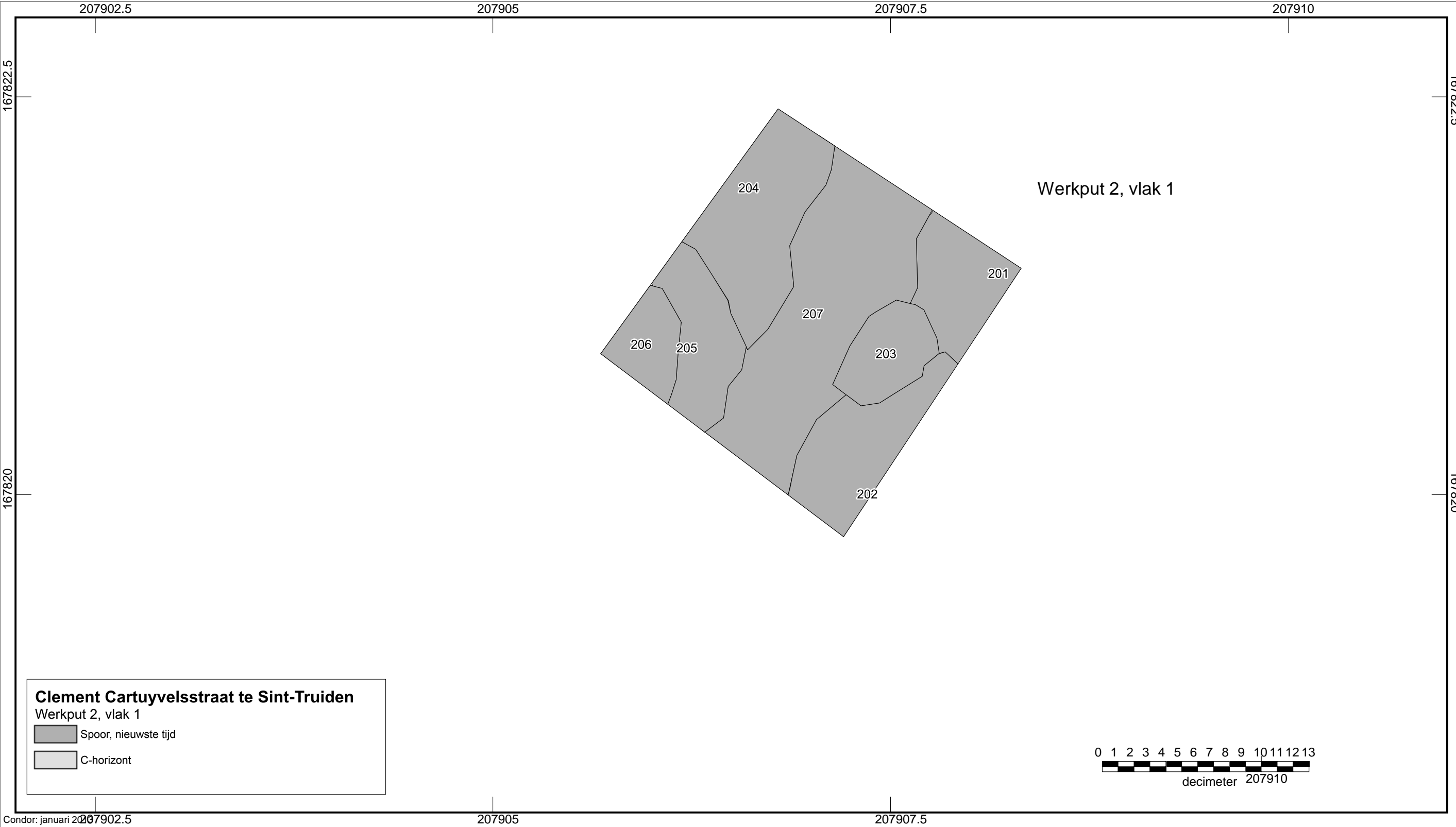

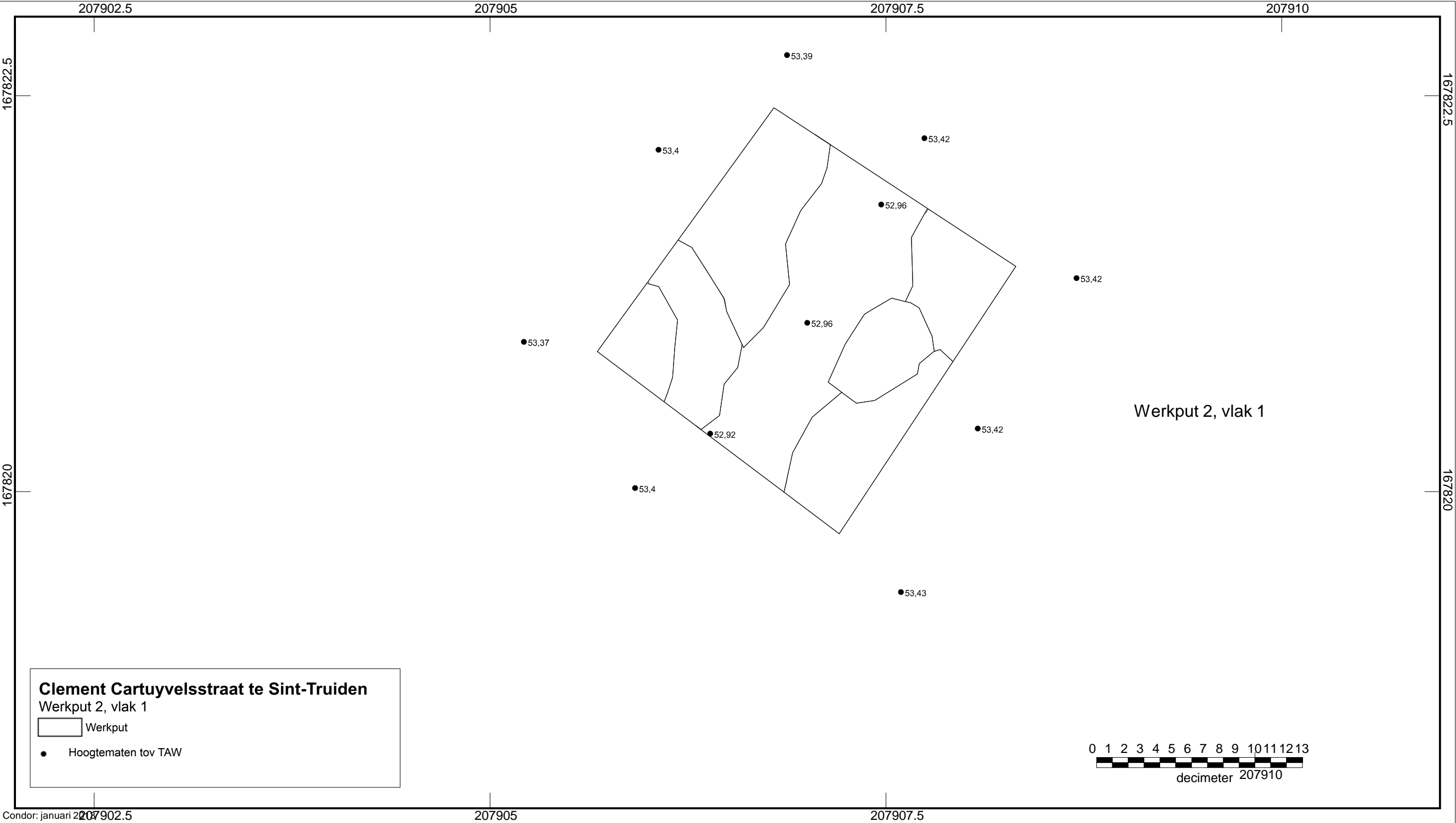

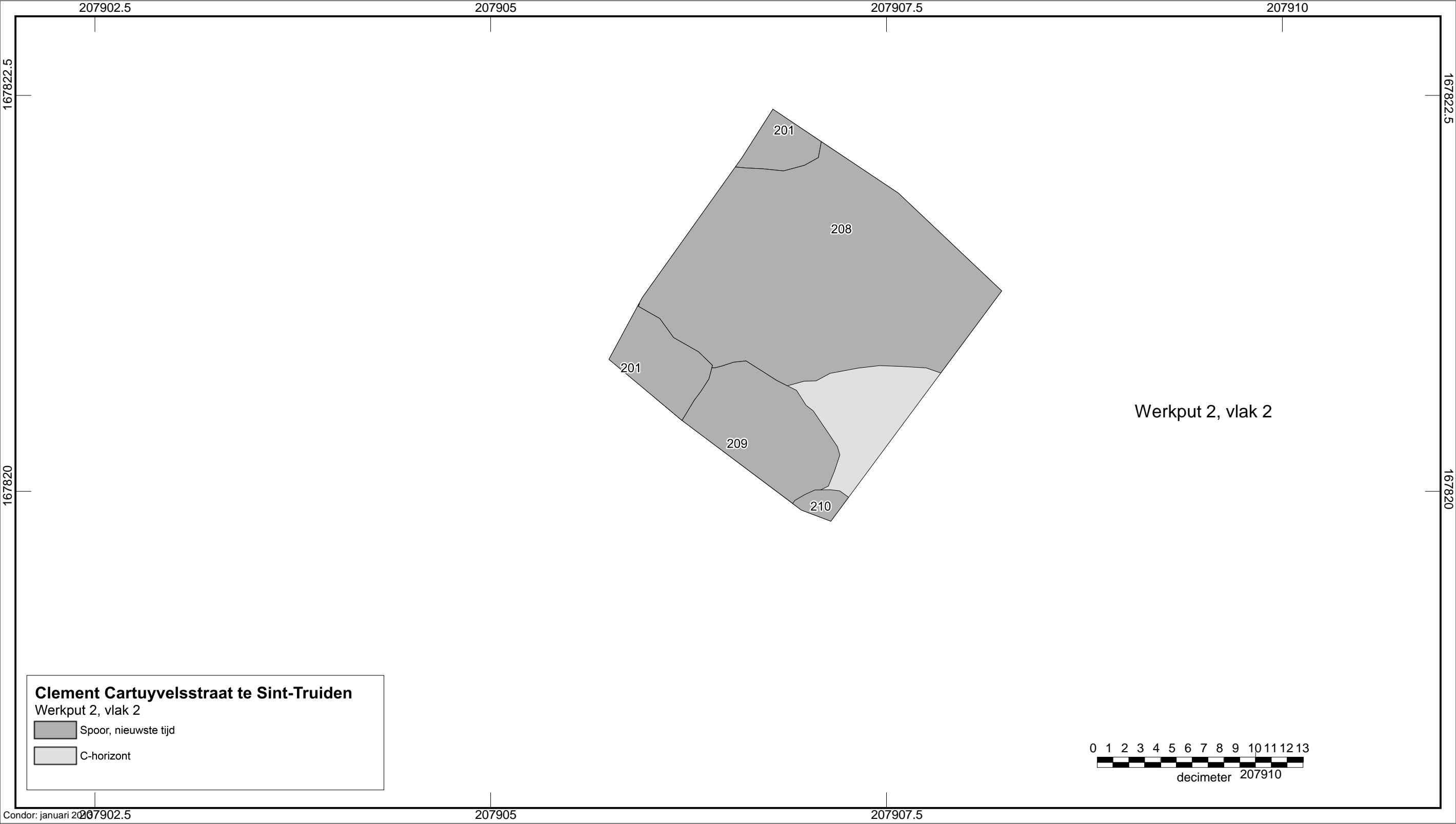

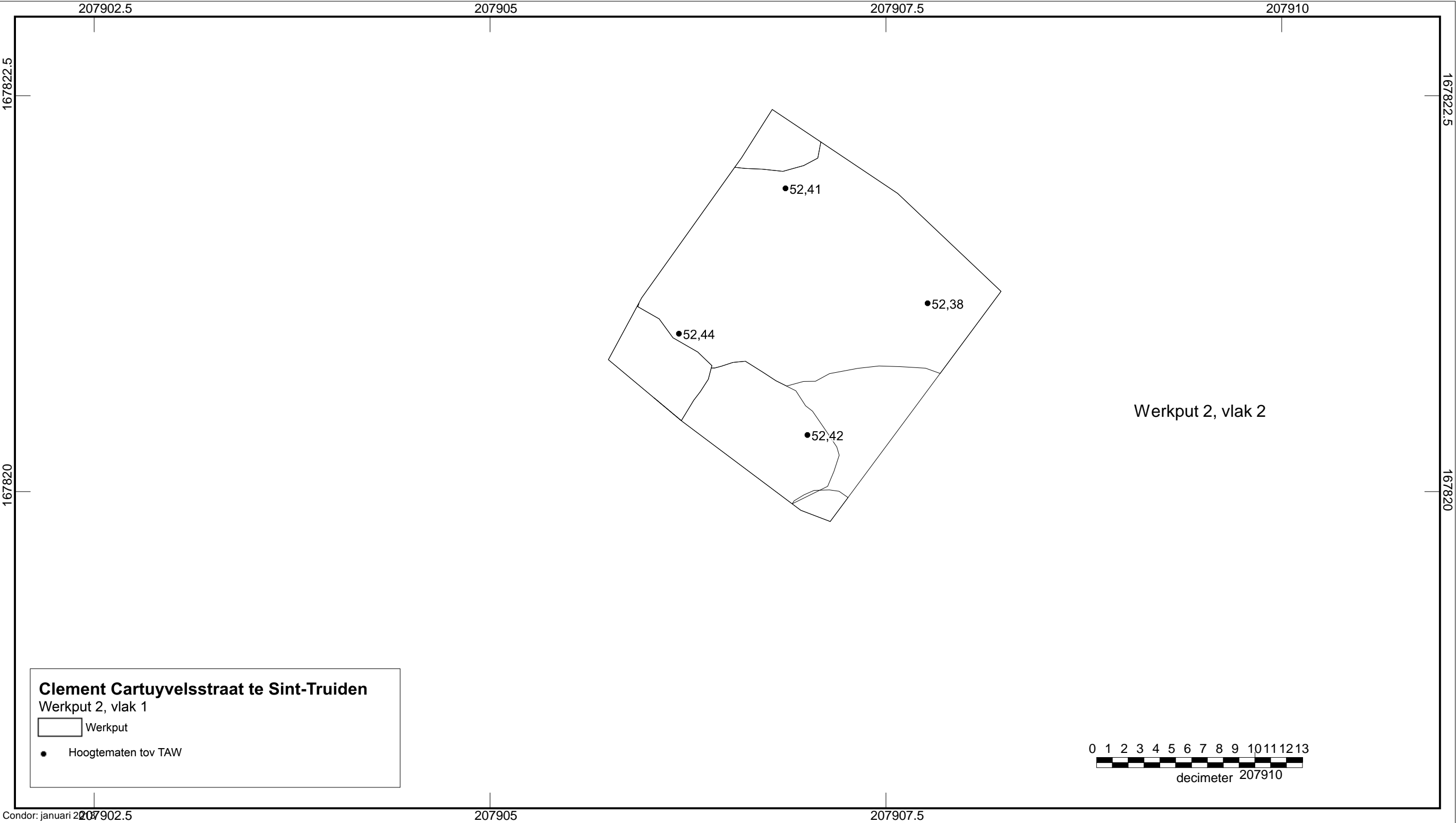

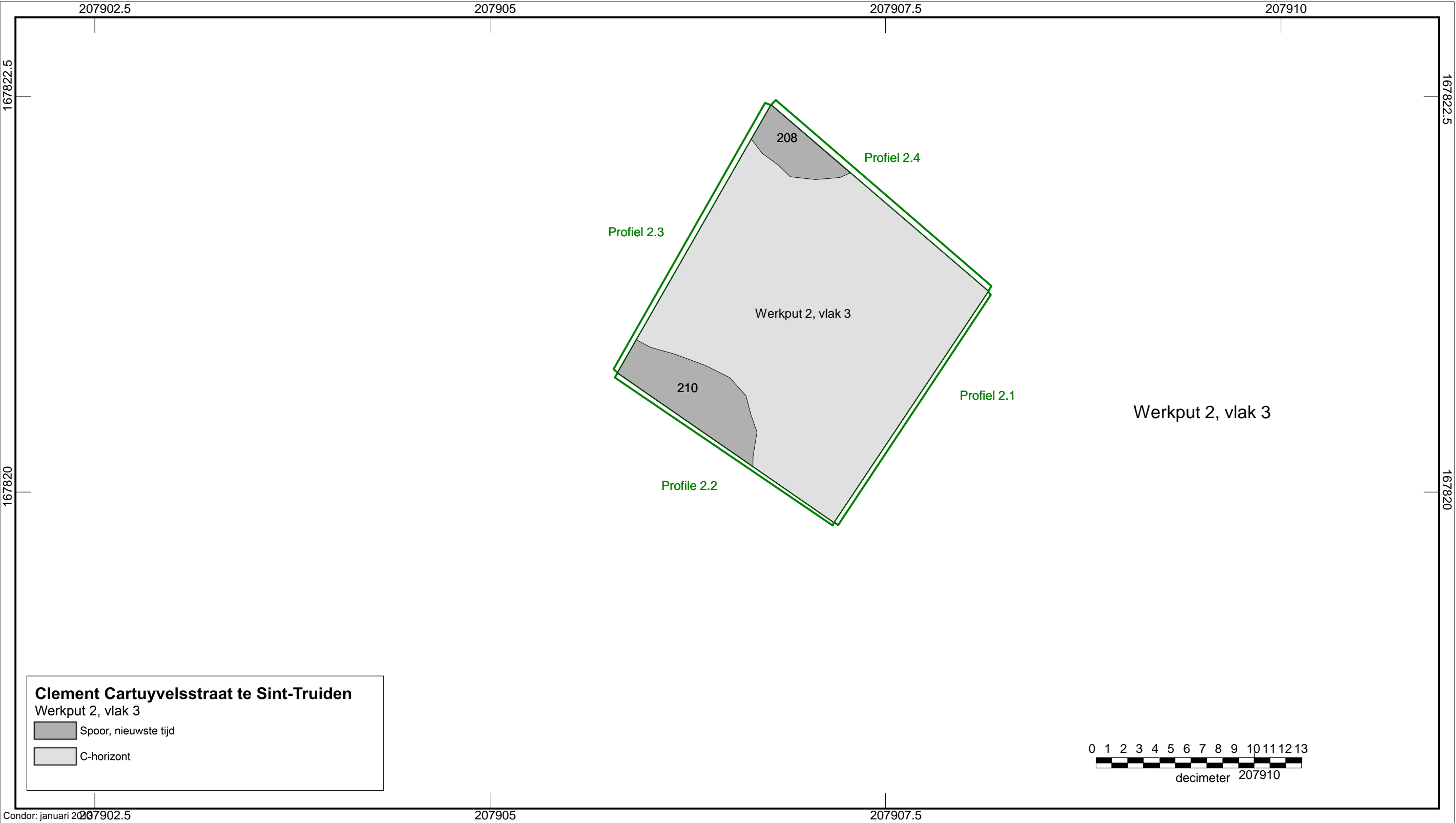

Condor: januari 2007

Clement Cartuyvelsstraat te Sint-Truiden

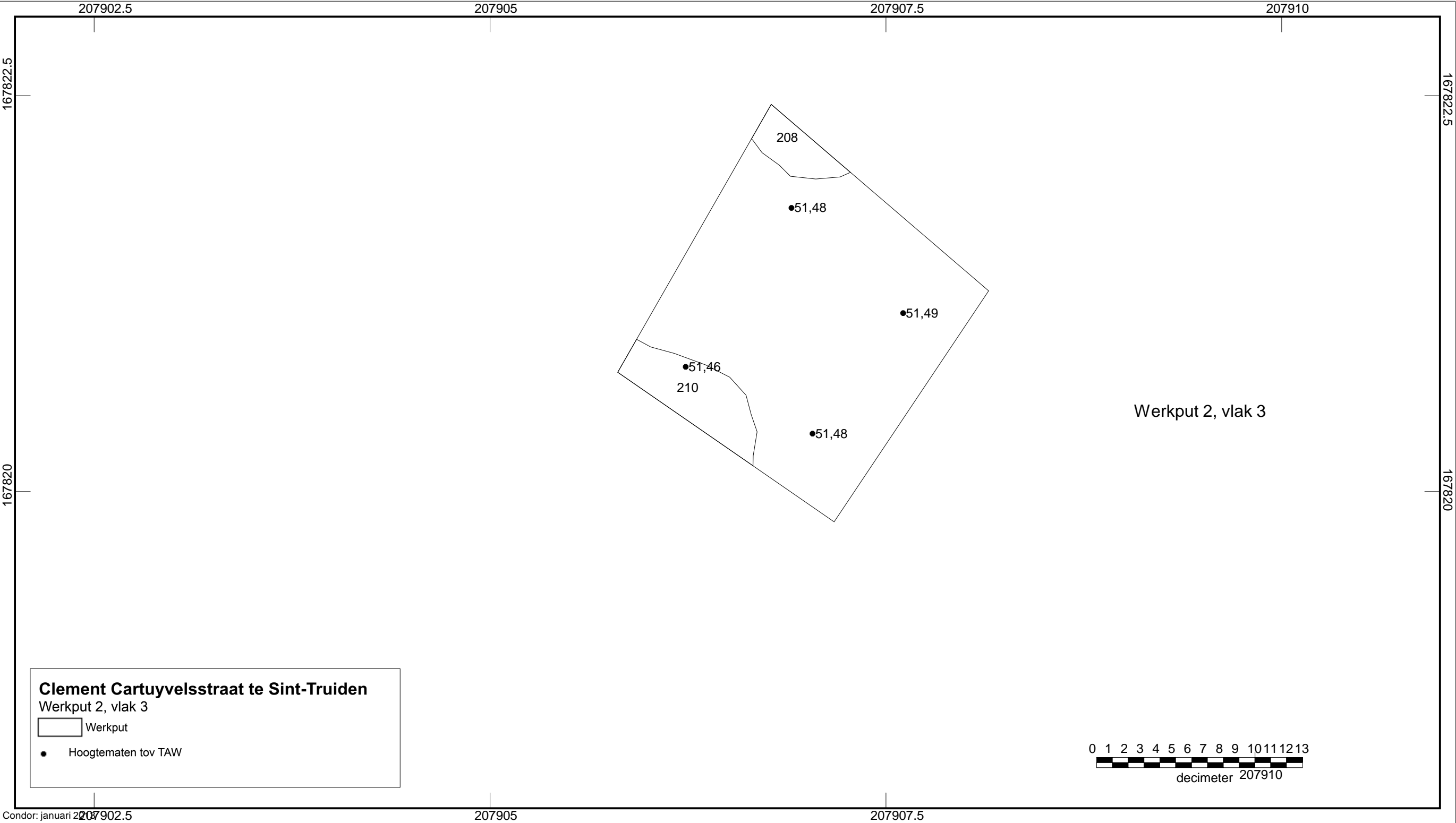
Werkput 2, vlak 3

 Spoor, nieuwste tijd

 C-horizont

Condor: januari 2008

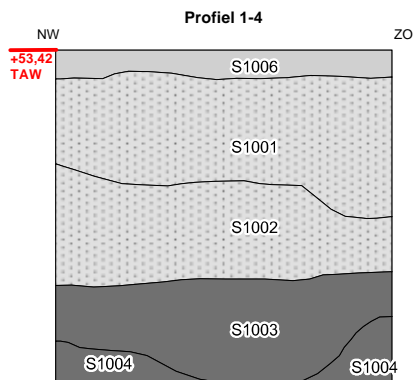
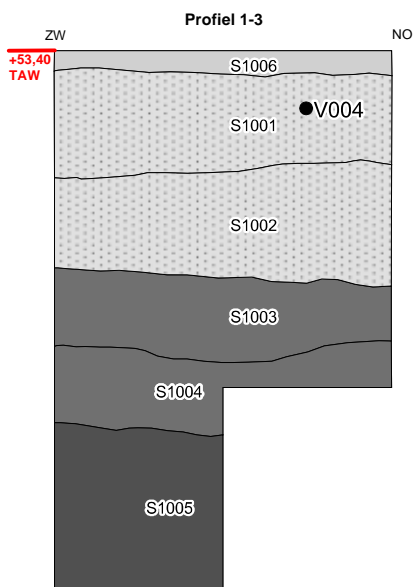
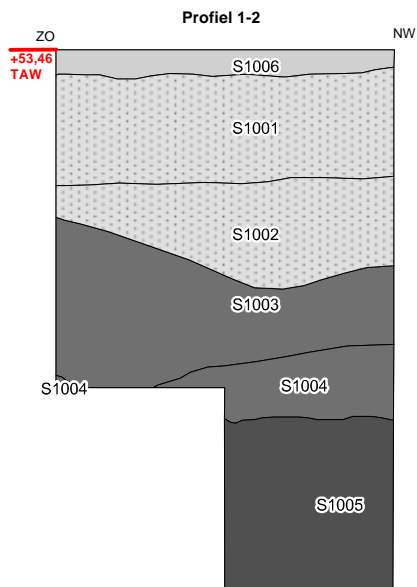
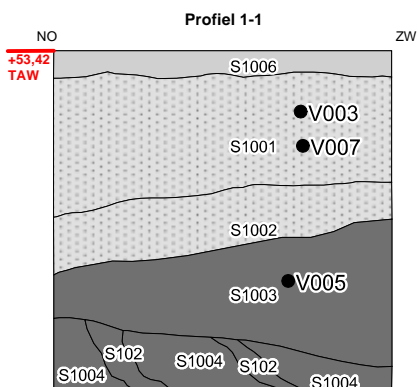

Bijlage 3

Legenda

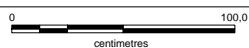
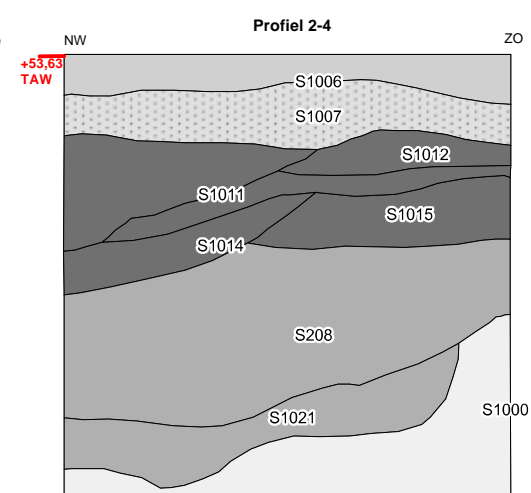
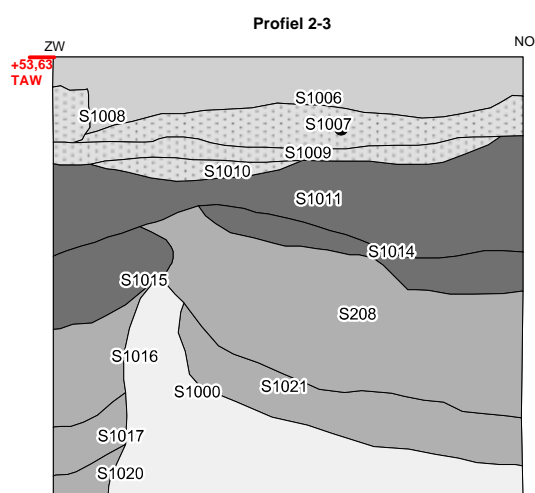
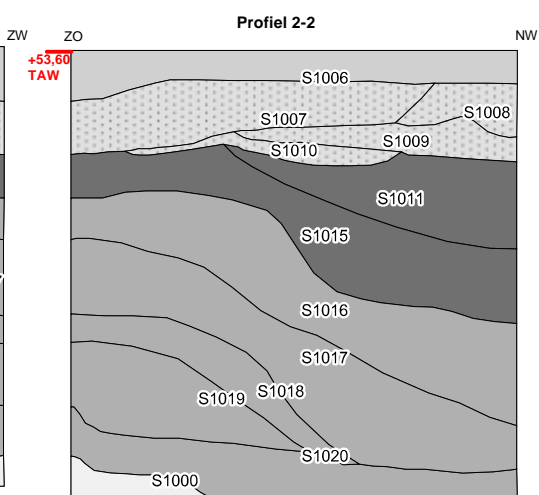
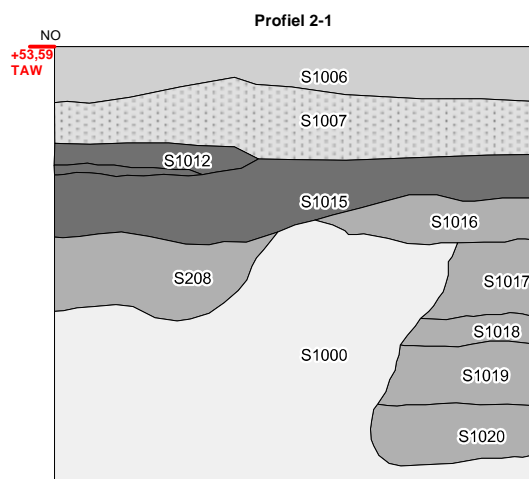
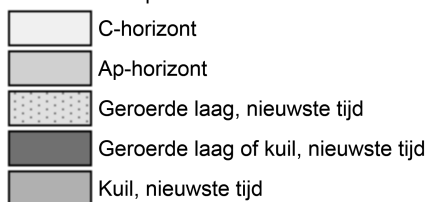
Profielen werkput 1

- Geroerde laag, nieuwste tijd
- Geroerde laag of kuil, nieuwste tijd
- Geroerde laag, late middeleeuwen tot nieuwste tijd
- Ap-horizont

Clement Cartuyvelsstraat te Sint-Truiden

Profielen werkput 2

Bijlage 4

Sporenlijst			Provincie: Limburg			Gemeente: Sint-Truiden			Plaats, Toponiem:		
			Projectnr: 12-107			Code: ST13CL			Clement Cartuyvelsstraat		
Spoor	Interpretatie	TAW	Kleur	Textuur	Insluitsels	Begrenzing	Vorm	Samenhang	Opmerkingen	Coupe	Datering
1000	C-horizont		gebr	LZ2							
1001	geroerde laag		gr dobr + libr vl 1	LZ2	ker7, ops7, bmb7, bmp7, mfe7, bmm7, bme7	scherp	onregelmatig		V003, V004, V007	nee	nieuwste tijd
1002	geroerde laag		dogr + zw vl 1	LZ2	mfe7, sxx7, ker7, mor7, bmb7	scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1003	geroerde laag/kuil		br + ge vl 1	LZ2	bmb7, bmm7, odb7, ker7, ops7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S103	V005	nee	nieuwste tijd
1004	geroerde laag/kuil		ge + br vl 2	LZ2	bmb7, bmm7, ops7, ker7, sxx7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S101 en S104		nee	nieuwste tijd
1005	geroerde laag		brgr + ge vl 1	LZ2	bmb7, bmm7, kalk7	scherp	onregelmatig			nee	late middeleeuwen - nieuwste tijd
1006	Ap-horizont		br	LZ2	bmb7, sxx7, opr7	scherp					
1007	geroerde laag		br + ge vl 2	LZ2	sxx7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S207		nee	nieuwste tijd
1008	geroerde laag		gr dobr	LZ2		scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1009	geroerde laag		gr	LZ2		scherp	onregelmatig	zelfde laag als S206		nee	nieuwste tijd
1010	geroerde laag		ge	Z4S2		scherp	onregelmatig	zelfde laag als S205		nee	nieuwste tijd
1011	geroerde laag/kuil		gr + br vl 1	LZ2	bmb6, sxx7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S204		nee	nieuwste tijd
1012	geroerde laag/kuil		gr	LZ2	bmb7, sxx7, mxx7, bmp7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S201		nee	nieuwste tijd
1013	geroerde laag/kuil		gr + ge vl 1	LZ2	bmb7, sxx7	scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1014	geroerde laag/kuil		dogr	LZ2		scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1015	geroerde laag/kuil		dobr	LZ2	ker7, bmp7, bmb7, sxx7, bmm7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S202		nee	nieuwste tijd
1016	kuil		grbr	LZ2	bmb7, sxx6	scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1017	kuil		dogr	LZ2	bmp6	scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1018	kuil		dobr + ge vl 1	LZ2	ops7, bmp6	scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1019	kuil		dogr	LZ2	bmp6	scherp	onregelmatig			nee	nieuwste tijd
1020	kuil		br + ge vl 1	LZ2	ops7, bmp6	scherp	onregelmatig			boring	nieuwste tijd

1021	kuil	brge + ge vl 2	LZ2	ops6	scherp	onregelmatig		ja	nieuwste tijd
101	geroerde laag/kuil	52,68212 ge + br vl 2	LZ2	bmm7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1004	nee	nieuwste tijd
102	geroerde laag/kuil	52,69960 zw door	LZ2		scherp	onregelmatig		nee	nieuwste tijd
103	geroerde laag/kuil	52,69650 br dogr	LZ2	bmb7	scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1003	nee	nieuwste tijd
104	geroerde laag/kuil	52,72511 libr lige	LZ2		scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1004	nee	nieuwste tijd
201	geroerde laag/kuil	52,95821 grbr + br vl 2	LZ2	bmb7, sxx7, bme7, ops7	Scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1012	nee	nieuwste tijd
202	geroerde laag/kuil	52,95267 brgr + ge vl 1	LZ2	bmb7, ops6	Scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1015	nee	nieuwste tijd
203	geroerde laag/kuil	52,94922 brzw + gr vl 1	LZ2	bmb7, bme7	Scherp	onregelmatig		nee	nieuwste tijd
204	geroerde laag/kuil	52,88540 brgr + ge vl 1	LZ2	bmb7, sxx7	Scherp	onregelmatig	zelfde laag als 1011	nee	nieuwste tijd
205	geroerde laag/kuil	52,91266 ge + br vl 1	Z4S3	sxx7	Scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1010	nee	nieuwste tijd
206	geroerde laag/kuil	52,91342 grbr + ge vl 1	LZ2		Scherp	onregelmatig	zelfde laag als 1009	nee	nieuwste tijd
207	geroerde laag/kuil	53,49650 gebr + gr vl 2	LZ2	bmb7, ops7, bme7	Scherp	onregelmatig	zelfde laag als S1007 V006	nee	nieuwste tijd
208	kuil?	52,37471 br+gevl1	LZ2	odb7, svu7, ops7	scherp	onregelmatig	V001, V002	nee	nieuwste tijd

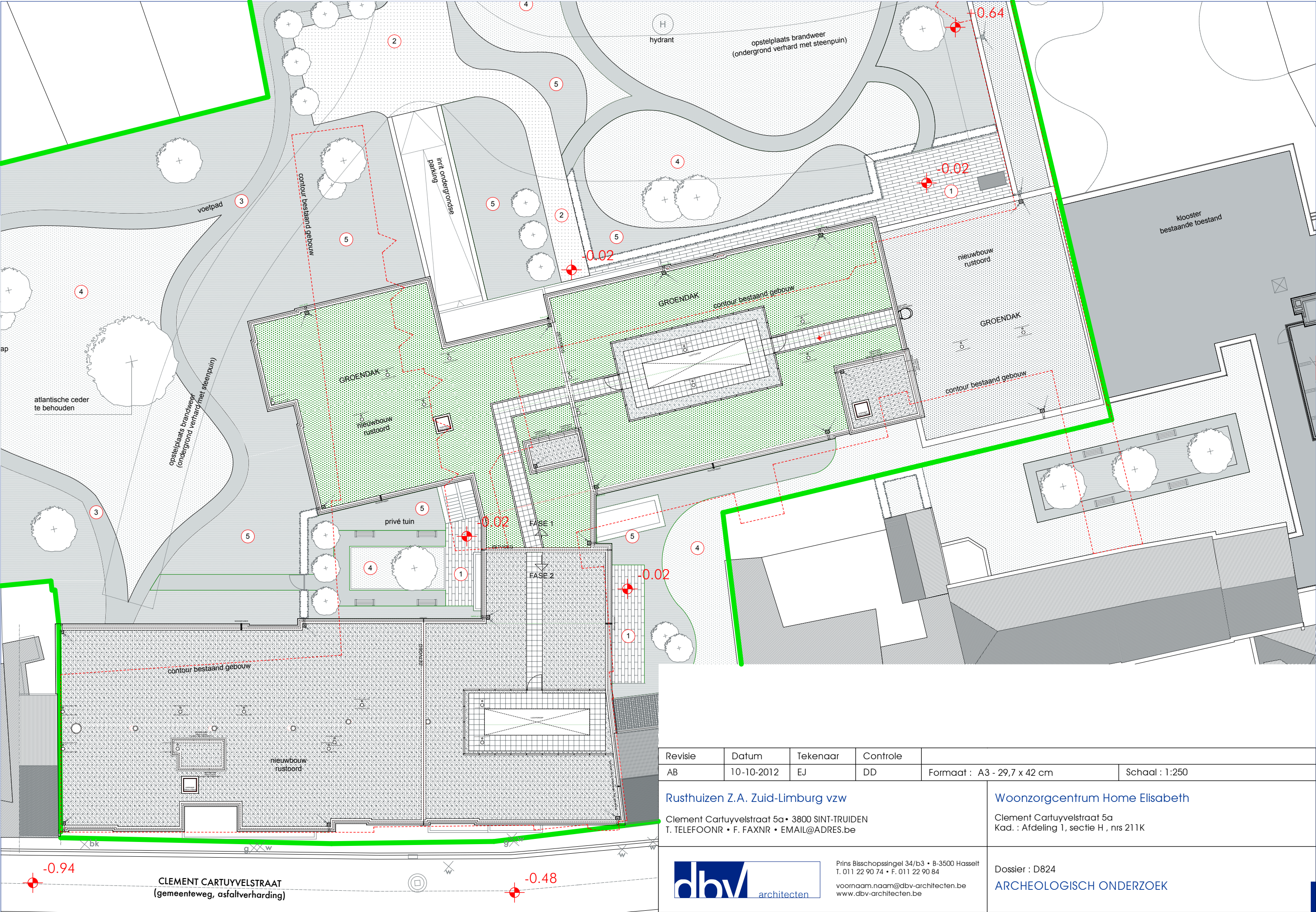
Bijlage 5

Vondstenlijst				Provincie:	Limburg	Gemeente:	Sint-Truiden	Plaats, Toponiem:		
				Projectnr:	12-107	Code:	ST13CL	Clement Cartuyvelsstraat		
Nr.	WP	Vlak	Spoornr.	Verzamelwijze	Datum	Materiaal	Aantal	Beschrijving	Vorm	Datering
001	2	3	208	aanleg vlak	09/01/13	silex	1	herkomst: Rijkholt of Spiennes	schrabber op afslag	midden neolithicum - midden ijzertijd
002	2	3	208	aanleg vlak	09/01/13	bot	18	dierlijk - zie detaillijst	nvt	onbekend
003	1	1	1001	aanleg vlak	10/01/13	glas	2	identieke items	conservenbokaal	nieuwste tijd (1886-2001)
004	1	1	1001	aanleg vlak	10/01/13	keramiek	1	pijpaarde	pijp	nieuwe tijd
005	1	1	1003	aanleg vlak	10/01/13	metaal	1	ijzer	rooster	nieuwe tijd - nieuwste tijd
006	2	1	207	aanleg vlak	10/01/13	keramiek	1	bodem met uitgeknepen standring - oranjerood baksel	onbekend	late middeleeuwen - nieuwe tijd
007	1	1	1001	aanleg vlak	10/01/13	bot	1	rund - metatarsus - rechts - proximale deel - kapotgeslagen voor mergwinning	nvt	onbekend

Bijlage 6

Dierlijk bot			Provincie: Limburg	Gemeente: Sint-Truiden	Plaats, Toponiem:		
			Projectnr: 12-107	Code: ST13CL	Clement Cartuyvelsstraat		
Nr	Diersoort	Element	Sin/dex	Leeftijd	Deel	Aantal	Opmerkingen
V002	Paard	Mandibula	links	± 10 jaar	Bijna geheel compleet	3	Molaren en premolaren aanwezig, geen canine aanwezig (p2: 22, p3: 32, p4: 42)
V002	Paard	Mandibula	rechts	± 10 jaar	Bijna geheel compleet	1	Molaren verder afgesleten dan premolaren (p2: 23)
V002	Rund	Radius	links		Compleet	1	103,5 cm schofthoogte volgens Matolsi
V002	Rund	Radius	rechts		Compleet	1	103,5 cm schofthoogte volgens Matolsi
V002	Rund	Radius met ulna	rechts		Compleet	2	102 cm schofthoogte volgens Matolsi
V002	Rund	Atlas			Fragment	6	
V002	Rund	Metacarpus	rechts		Compleet	1	111 cm schofthoogte volgens Matolsi
V002	Rund	Humerus	rechts		Proximale deel mist	1	
V002	Rund	Humerus	rechts		Proximale deel mist	2	
V002	Rund	Cuneiforme	links		Compleet	1	
V002	Groot zoogdier	Pelvis			Fragment	1	
V002	Groot zoogdier	Pijpbeen			Deel van diafyse	2	
V002	Groot zoogdier	Cranium			Fragment	4	
V002	Groot zoogdier	Thoracale wervel			Fragment	1	
V002	Groot zoogdier	Wervel			Fragment	1	
V002	Groot zoogdier	Gehoorbeen	links		Compleet	1	
V002	Groot zoogdier	Gehoorbeen	rechts		Compleet	1	
V002		Indet			Fragment	7	
V007	Rund	Metatarsus	rechts		Proximale deel	1	kapotgeslagen voor mergwinning

Bijlage 7

Revisie	Datum	Tekenaar	Controle	Formaat : A3 - 29,7 x 42 cm		Schaal : 1:250
AB	10-10-2012	EJ	DD			

Rusthuizen Z.A. Zuid-Limburg vzw

Clement Cartuyvelstraat 5a • 3800 SINT-TRUIDEN
T. TELEFOONR • F. FAXNR • EMAIL@ADRES.be

Woonzorgcentrum Home Elisabeth

Clement Cartuyvelstraat 5a
Kad. : Afdeling 1, sectie H , nrs 211K

dbv architecten

Prins Bisschopssingel 34/b3 • B-3500 Hasselt
T. 011 22 90 74 • F. 011 22 90 84
voornaam.naam@dbv-architecten.be
www.dbv-architecten.be

Dossier : D824

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK